Програма за управление на отпадъците на община Чавдар

за периода 2021-2028 г.

Съдържание

1. Въведение 6
2. Цел и обхват на програмата 8
3. Основание и подход за разработване 8
3.1. Принципи и действащо законодателство 10
4. Кратка географска, демографска и социално-икономическа характеристика на община Чавдар в контекста на ПУО 17
4.1 Географска характеристика и природни ресурси 17
4.2. Демографски параметри 21
4.3 Социално-икономическо развитие и заетост на населението в община Чавдар 23
5. Анализ на отпадъците, основни изводи и прогнозите за тях 26
5.1. Генериране на битови отпадъци 27
5.2. Морфологичен анализ на битовите отпадъци в община Чавдар 28
5.3. Строителни отпадъци 40
5.4. Отпадъци от ПСОВ 41
6. Основни изводи, анализи и препоръки по отношение на управлението на отпадъците в община Чавдар 41
6.1. Основни изводи за състоянието на инфраструктурата и управлението на отпадъците 41
6.2. Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и прилагането на контрол 42
6.3. Изводи по отношение на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване 45
6.4. Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите 46
6.5. Основни изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците 48
6.6. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите свързани с тяхното управление 50
7. SWOT анализ 51
8. Цели на Програмата за управление на отпадъците на община Чавдар за периода 2021-2028 г. 54
9. План за действие с подпрограми 58

9.1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци 58

9.2. Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло 66

9.3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците 72

9.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци 81

9.5. Подпрограма за изпълнение на задълженията на община Чавдар с оглед изграждане на системемите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци 88

9.6. Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци 103

9.7. Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците 108

9.8. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците 111

10. Координация с други планове и програми 117

11. Система за наблюдение и контрол 119

12 . Заключение 121

Списък на използваните съкращения	
ПУО	План за управление на отпадъците
НПУО	Национален плана за управление на отпадъците
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
НСИ	Национален статистически институт
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ПМС	Постановление на министерски съвет
ЕС	Европейски съюз
РДО	Рамкова директива за отпадъци
СО	Строителни отпадъци
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
БШПС	Българо-швейцарски проект за сътрудничество
РСУО	Регионално сдружение по управление на отпадъците
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
БДУВ	Басейнова дирекция за управление на водите
ТБО	Такса битов отпадък/ твърд битов отпадък
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗИД на ЗМДТ	Закон за изменение и допълнение на ЗМДТ
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ППОО	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
ПУСО	План за управление на строителни отпадъци
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЕП	Европейски парламент
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства

МПС	Моторно превозно средство
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
МРО	Масово разпространени отпадъци
ПБА	Портативни батерии и акумулатори
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ОЕЕО	Отпадъци от електрическо и електронно оборудване
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ИУГ	Излезли от употреба гуми

1. Въведение

Устойчивото управление на непрекъснато нарастващото количество отпадъци е едно от най-значителните предизвикателства пред съвременното общество. Образуваните отпадъци от жизнената дейност на човека, от производството и търговията изискват незабавни действия за намаляване на общото им количество, повторната им употреба, увеличаване на рециклирането и тяхното оползотворяване. Основната цел е да се предотврати или ограничи неблагоприятното влияние на отпадъците върху човешкото здраве и природната среда. С напредване развитието на технологичните процеси за третиране на отпадъците, все повече се усъвършенстват възможностите за тяхното използване като алтернативен енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Програмата за управление на отпадъците (ПУО) на община Чавдар за периода 2021-2028 г. е продължение на многогодишната целенасочена и последователна местна политика за развитие на системите за управление на различните потоци отпадъци, генерирани на територията ѝ.

Изпълнението на Програмата ще окаже съществен принос за ефективното използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците. Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент на община Чавдар за планиране и аргументиране на необходимите ресурси, мерки и действия за предоставяне на необходимите качествени услуги по управление на отпадъците за населението и бизнеса, в съответствие с нормативните изисквания и най-добри практики.

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Чавдар 2021-2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021-2028 г. и при необходимост ще бъде актуализирана при неговото окончателно одобрение, при промяна във фактическите или нормативни условия.

Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Крайният срок на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2027 г.

Приоритет „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда” за периода 2021-2027 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка, ще се рециклират или генерирането им ще бъде

предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните генерирани на територията на община Чавдар и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

Спазването на йерархията за третиране на отпадъците е ключов елемент, а именно:

- ❖ Предотвратяване образуването на отпадъци;
- ❖ Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- ❖ Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Илюстрираното в графиката по-долу показва действията по управление на отпадъците, като тези отбелязано в сиво трябва да бъдат избегнати напълно. Като най-предпоитано действие това е именно предотвратяването образуването на отпадъци.

2. Цел и обхват на програмата

Основната цел на настоящата програма е насърчаване на ефективното използване на ресурсите и постигането на устойчив растеж, чрез прилагане на мерки за изграждане на интегрирана система за управление на отпадъците в община Чавдар като елемент на регионалната система за управление на отпадъците в Средногорито. Резултатите от изпълнението на ПУО Чавдар биха били следните:

- Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
- Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Програмата за управление на отпадъците в община Чавдар 2021-2028 г. засяга процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане. **Обхващат се дейностите**, свързани с генерираните на територията на общината отпадъци. Тези дейности са изведени и приоритизирани на база всички идентифицирани проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да постигне екологосъобразното им управление, а именно:

- видът на отпадъците и тяхното образуване;
- количества и характеристика на отпадъците;
- начин на събирането и използвани съдове;
- транспортиране и използвана техника;
- рециклиране и оползотворяване;
- обезвреждане на отпадъците.

3. Основание и подход за разработване

Общинската програма за управление на отпадъците се разработва на основание чл. 29 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Чавдар.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и са в компетенциите на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконови нормативни актове. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

За разработване на Програмата са използвани официални данни, публикувани от Министерството на околната среда и водите, Националния статистически институт и други институции. Приложени са различни подходи и методи – сравнителен, статистически, описателен, графичен и табличен метод.

Настоящата програма е вид стратегически документ и за изготвянето ѝ е приложена методология на стратегическо планиране, която определя и основните подходи и технологични етапи при разработването ѝ, както следва:

- Предварителна подготовка – създаване на ясна и последователна организация на процеса по разработване, съгласуване и приемане на стратегическия документ;
- Информиране на обществеността;
- Анализ на настоящото състояние – идентифициране на заинтересованите страни и изготвяне на схема за консултации- събиране, обработка и анализ на данни;
- Изговяне на прогнози;
- Изготвяне на подпрограми с мерки и дейности за реализация на Програмата.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Чавдар е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база на който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средносрочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности.

Направен е преглед на организацията за управление на отпадъците, препоръки за бъдещата организация, информационното обезпечаване и провеждането на осведомителните кампании и предоставянето на информация. Програмата е оформена и структурирана съгласно методическите указания за разработването ѝ.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран при промяна на нормативната уредба, промяна на фактическата обстановка, по препоръка на компетентните органи или при конкретизация на инвестиционните проекти.

3.1. Принципи и действащо законодателство

Заложените дейности и мерки в Програмата са съобразени с основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава Националния план за управление на отпадъците.

- „**Устойчиво развитие**" - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.
- „**Предотвратяване**" - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- „**Превантивност**" – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването.
- „**Йерархия на управлението на отпадъците**" - описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъците в йерархичен ред - предотвратяване; рециклиране, повторна употреба и екологосъобразно обезвреждане.
- „**Разширена отговорност на производителя**" и „**Замърсителят плаща**" – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- „**Интегрирано управление на отпадъците**" - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им.
- „**Близост**" и „**Самодостатъчност**" – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.
- „**Участие на обществеността**" – заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването

на плановете за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им.

Мерките в настоящата програма ще се изпълняват в съответствие с Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръговата икономика на Република България.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за местните данъци и такси;
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;
- Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.
- Наредба № 4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Чавдар;
- Наредба за определянето на местните данъци и такси в община Чавдар;
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Чавдар;
- Наредба за управлението на отпадъците на териротията на община Чавдар;

Законодателството на ЕС за управление на отпадъците включва три категории законодателни актове:

- Рамково законодателство: Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.
- Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.

Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви:

- Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;
- Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване;
- Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки;
- Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда;
- Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;
- Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили;
- Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието;
- Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

Рамкова директива за отпадъците (РДО) с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851)

Отпадъците, според определението в член 3, параграф 1 от Директива 2008/98/ЕО са „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Те представляват огромна загуба на ресурси под формата както на материали, така и на енергия. Освен това не целесъобразното и не добро управление и обезвреждане на отпадъците може да окаже сериозно въздействие върху околната среда. Депата за отпадъци например заемат земни площи и могат да предизвикат замърсяване на въздуха, водата и почвата, докато изгарянето може да доведе до емисии на опасни замърсители на въздуха. Поради това целта на политиките на ЕС в областта на управлението на отпадъците е да се намали въздействието на отпадъците върху околната среда и здравето и да се повиши ефективността при използването на ресурсите в ЕС. Дългосрочната цел на тези политики е да се намали количеството отпадъци, а когато образуването им не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхното използване като ресурси и да се постигнат по-високи равнища на рециклиране и безопасно обезвреждане на отпадъците.

РДО, освен посочената йерархията на отпадъците, въвежда и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци;
да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради;
да се разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци; да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло;
разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
определя ясно разликата между „оползотворяване” и „обезвреждане” на отпадъци;

въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;
въвежда „разширена отговорност на производителя” като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл

Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Една от основните цели на директивата е да се намали количеството на пластмасовите отпадъци. Съгласно новите правила до 2021 г. ще бъдат забранени пластмасовите чаши, чинии, прибори, сламки и др. До 2029 г. целта е за 90% разделно събиране на пластмасови бутилки, както и целта за рециклирано съдържание на пластмасовите бутилки от най-малко 25% до 2025 г. и 30% до 2030 г.

Националното законодателство поставя количествени цели, които община Чавдар следва да постигне в периода на Програмата за управление на отпадъците. Тези цели са взети предвид при разработване на Програмата:

Национални количествени цели за битовите отпадъци

Цел	2020	2025	2030	2035
Рециклиране и подготовка за повторна употреба на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло	мин. 50 % от общото им тегло	мин 55% от общото им тегло	мин 60% от общото им тегло	мин 65% от общото им тегло
Рециклиране и оползотворяване на биоотпадъци	мин. 50 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.			
Отклоняване на битови биоразградими	до 35 % от общото количество на		до 70 % от общото	

отпадъци от депата	същите образувани отпадъци през 1995 г		количество на същите образувани отпадъци през 1995 г	

Национални количествени цели за строителните отпадъци

Цел	2025
Подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване, вкл. чрез насипни дейности, чрез заместване на други материали	✓ е по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО
Влагане на рециклирани строителни материали	Възложителят на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговаря за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани СО за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно приложение №10 в количествата, както следва: ✓ За строителни сгради -2 на 100 от общото количество вложени строителни продукти; ✓ За строителство на пътища-10 на 100 от общото количество вложени продукти; ✓ За рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища – 3 на 100 от общото количество вложени материали; ✓ За строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура – 8 на 100 от общото количество вложени

	строителни продукти; ✓ За оползотворяване на предварително третирани СО в обратни насипи – 10 на 100 от общото количество вложени строителни продукти;
материално оползотворяване при строителство на пътища	✓ 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуваните при тези дейности строителни отпадъци, считано от 14 юли 2014 г
селективно разделяне и материално оползотворяване при СМР или премахване на строежи извън предходния ред	✓ осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества и съгласно сроковете, посочени в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали

4. Кратка географска, демографска и социално-икономическа характеристика на община Чавдар в контекста на ПУО

4.1 Географска характеристика и природни ресурси

Община Чавдар се намира в Златишко-Пирдопската котловина, в подножието на Стара планина, на около 70 километра от столицата София. В съседство е с градовете Златица и Пирдоп. Състои се само от едно населено място – с. Чавдар, и територия от 70 797 дка. Общината е част от Югозападен район. От северната страна на общината е разположена Стара планина, а на юг е разположена Средна гора. На 3 км. северно от общината преминава главен път I-6 (София-Бургас). Тази транспортна връзка осигурява достъпа до столицата и други

съседни общини и региони. Друга важна транспортна връзка, преминаваща в близост е пътят II-37 Етрополе-Панагюрище, свързващ Северна и Южна България.

За община Чавдар са характерни две особености: тя е 8-ата най-малка по брой население община в България и е една от 9-те български общини, състоящи се от само едно населено място. Границите ѝ са следните:

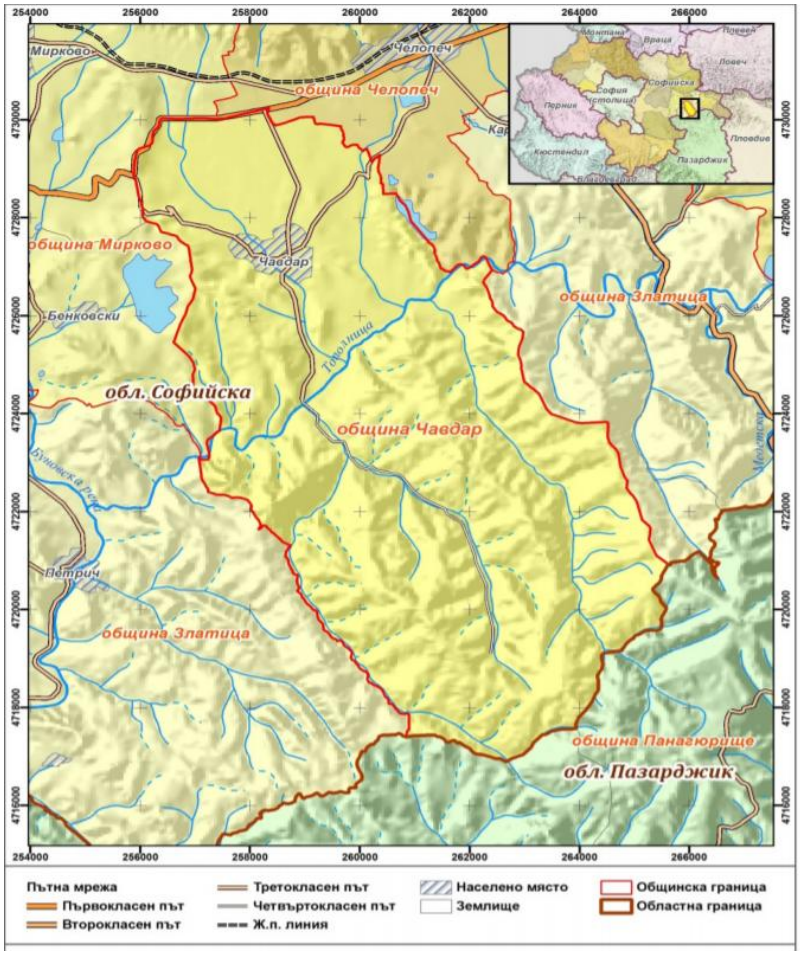

Източник: ПИРО Чавдар

- ✓ на север и североизток – община Челопеч;
- ✓ на изток – община Златица;
- ✓ на юг – община Панагюрище, Област Пазарджик;
- ✓ на югозапад – община Златица (землището на с. Петрич);
- ✓ на запад и северозапад – община Мирково.

Релефът на община Чавдар е равнинен и средно планински, като територията ѝ попада в пределите на Златишко-Пирдопската котловина и Същинска Средна гора.

Северната част на общината (около 1/4 от територията ѝ), където е разположено село Чавдар, се заема от южната периферия на Златишко-Пирдопската котловина, а в останалите 3/4 части са разположени северните склонове на Същинска Средна гора. Тук, на границата с общините Златица и Панагюрище, се намира максималната ѝ височина – връх Малка Братия 1406 m.

В западната част на общината, на границата с община Златица (землището на с. Петрич), в коритото на река Тополница се намира най-ниската ѝ точка– 498 m н.в.

Климатът се формира под въздействието на комплекс от фактори, сред които ключово значение има географското положение на територията. Климатът на община Чавдар е умерено-континентален, повлиян от географското местоположение – Средна гора възпрепятства проникването на средиземноморско климатично влияние. От северната страна на общината Стара планина служи като преграда за северните ветрове. Характерни за района са проявлението на по-мека зима и по-хладно лято в сравнение с другите райони в страната, както и температурните инверсии, основно през зимата. Средната годишна температура е 9,30 °C. Зимата се проявява с предимно отрицателни температури. Най-студеният месец е януари. Температурите през този период са около – 1,70 °C. Летните температури не са високи, като средната юлска температура е 19,80 °C.

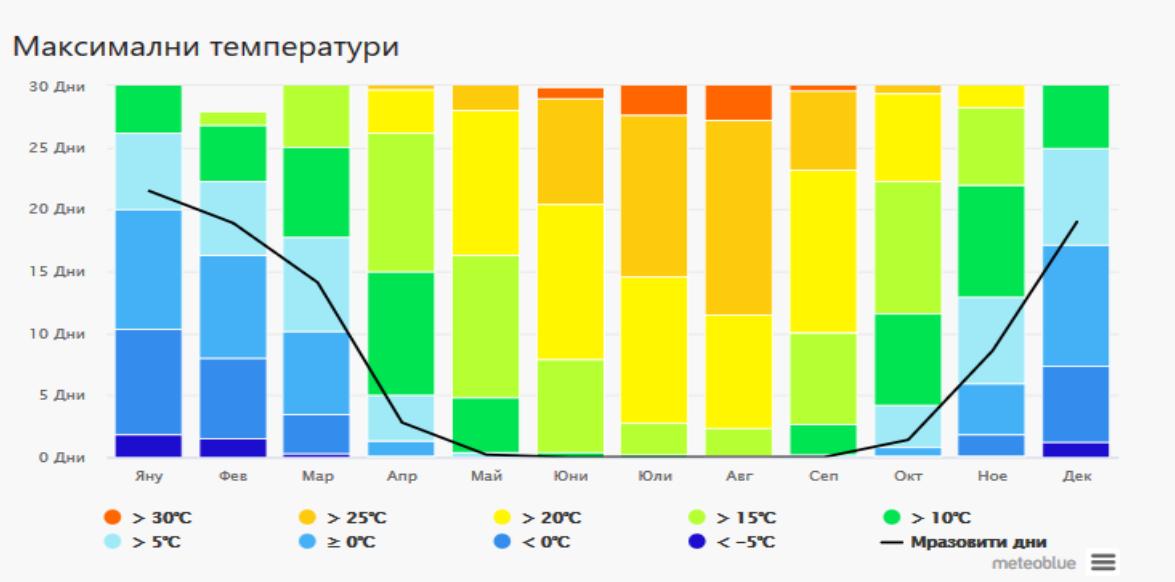

Източник: Meteoblue

На територията на община Чавдар не са установени **находища на полезни изкопаеми**. По данни на НСИ в баланса на територията по фонд не се включват територии, попадащи в категорията „за добив на полезни изкопаеми“.

На 29.03.2018 г. на основание постъпило заявление за проучване на подземни богатства и във връзка с чл. 39, ал. 1, т. 3 от Закона за подземните богатства, Министерство на енергетиката открива производство по предоставяне на разрешение за търсене и проучване на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 1 от Закона за подземните богатства – метални полезни изкопаеми в площ "Чавдар",

разположена на територията на община Златица, община Челопеч, община Пирдоп и община Чавдар, Софийска област.

Почвите в региона са разнообразни. Най-широко разпространени са канелено-горските почви, кафявите почви във високите части, делувиални и алувиални почви. Характерни за община Чавдар са обработваемите земи. Селскостопанските земи заемат 18 539 дка, което им отрежда водеща позиция спрямо общото разпределение на територията на общината.

Община Чавдар не разполага със значителни **водни ресурси**. Основните водоизточници са реките Тополница, Селска река, Челопешка река, Кьой Дере, Чам Дере, от които само река Тополница е с постоянен дебит. Водният потенциал е незначителен. Подпочвените води са предимно инфилтрационен тип, като се подхранват от атмосферни валежи и стичащи се по склоновете повърхностни води.

Територията на община Чавдар попада в обсега на две защитени територии по Натура 2000:

Защитена зона за опазване на дивите птици „Средна гора“ (BG0002054), обявена със Заповед № РД-273/30.03.2012 г. на Министъра на Околната среда и водите. Предмет на опазване са следните видове птици:

Видове по чл. 6, ал, 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие (белогръб кълвач, червеногуша мухоловка, белоопашат мишелов, белошипа ветрушка, полска бъбрица, бухал, бял щъркел, горска чучулига, градинска овесарка, дебелоклюна чучулига, земеродно рибарче, козодой, кръстат орел, късопръст ястреб, късопръста чучулига, ливаден блатар, ястребогушо коприварче, уралска улулица, червеногърба сврачка, червеночела сврачка, сирийски пъстър кълвач, планински кеклик, среден пъстър кълвач, полубелобрата мухоловка, осояд, черен кълвач, синявица, орел змияр, тръстиков блатар, малък креслив орел, сив кълвач, сокол скитник, ливаден дърдавец, малък орел, черен щъркел);

Видове по чл. 6, ал, 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие (черношипа вертушка, орко, обикновен мишелов, малък ястреб, голям ястреб, обикновен пчелояд, ръчен дъждосвирец, зеленоглава патица и зелененожка).

Защитена зона за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна „Средна гора“ (BG0001309), приета с Решение № 661/16.10.2007 г. на Министерския съвет, изменена с Решение № 811/16.11.2010 г. на Министерския съвет. Предмет на опазване в зоната, съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие:

Типове природни местообитания – отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества, полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху

варовик, богати на видове картови съобщества върху силикатен терен в планините, оро-мазийски ацидофилни тревни съобщества, низинни сенокосни ливади, хазмофитна растителност и др.

- Бозайници – широкоух прилеп, европейски вълк, видра, дългокрил прилеп, дългоух нощник, остроух нощник, дългопръст нощник, трицветен нощник, голям нощник, средиземноморски подковонос, южен, голям и малък подковонос, лалугер, кафява мечка, пъстър под;
- Земноводни и влечуги – жълтокоремна бумка, ивичест смок, обикновена блатна костенурка, шипоопашата костенурка, голям гребенест тритон;
- Риби – маришка мряна, европейска горчивка;
- Безгръбначни – ручеен рак, обикновен паракалоптенус, одонтоподизма, ценагрион, кордулегастер, лицена, полиоматус, обикновен сечко, бръмбар рогач, буков сечко, осмодерма, алпийска розалия;
- Растения - drepanocladus vernicosus – вид мъх.

4.2. Демографски параметри

По последни данни на НСИ към 31.12.2020 г. **населението** на община Чавдар е 1221 души.

2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
1178 д. Мъже:584 Жени:594	1174 д. Мъже:581 Жени:593	1151 д. Мъже:571 Жени:580	1134 д. Мъже:564 Жени:570	1221 д. Мъже:606 Жени:615

Изходни данни: Infostat

Тъй като общината е съставена само от едно населено място, а именно общинският център с. Чавдар, цялото население е концентрирано в селото. По данни на НСИ към месец декември 2020 г. населението на общината наброява 1221 души, разпределението на които е видно в следната таблица:

Населено място	Население - общо	Мъже	Жени
Чавдар	1221	606	615

Изходни данни: НСИ

Тенденциите в демографското развитие се определят чрез анализ на следните основни демографски показатели – брой, гъстота и динамика на населението, естествено и механично движение /раждаемост, смъртност, миграции/, както и различните структури на населението /полова, възрастова, образователна, етническа и религиозна/. По отношение на гореописаното следва да разгледаме човешкия ресурс като един от основните фактори за развитието на всяка териториална система. Тенденцията в протичащите демографски процеси на национално ниво може да се определи като негативна: застаряване, стеснена репродуктивна нагласа и поведение, нестабилна социална сигурност на населението и др. Посочените категории са индикатор за определянето на основните цели и приоритети за провеждането на местните политики за развитие на община Чавдар в периода 2021-2027 г.

В периода от 2015-2019 г. **раждаемостта** на територията на община Чавдар е с ниски стойности на общия брой живородени деца, съпоставено със Софийска област и София град. Тревожните стойности за броя на живородените деца, отчетени на база 5-годишен период, както и отчетеното намаление броя на жителите, предопределят негативна демографска ситуация на територията на общината.

По отношение на данните за **смъртността**, се отчита трайна дентенция за превес над ражданията, което е национална тенденция.

2015 г.	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**
Живородени				
14	17	12	14	13
Починали				
18	27	27	29	33

Изходни данни: НСИ

Естествено движение на населението в община Чавдар през 2020 г.	**Живородени**			**Починали**			**Естествен прираст**		
	общо	момичета	момчета	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
	7	4	3	32	16	16	-25	-12	-13

Изходни данни: НСИ

В изследвания период 2015-2020 г. **механичният прираст** на населението се характеризира с благоприятни стойности. Отчетените стойности на показателя за 2016 г. и 2018 г. са отрицателни, като с най-неблагоприятна стойност се отличава 2016 г., когато механичният прираст е в порядъка на -19 души. През годините се забелязва, че броят на заселените средно е 29 души, при 26,4 изселени, като за последната година се забелязва тенденция за положителен механичен прираст, което е благоприятно за развитието на община Чавдар.

2015 г.	**2016 г.**	**2017 г.**	**2018 г.**	**2019 г.**
Заселени				
37	12	30	23	46
Изселени				
22	31	15	27	37
Механичен прираст				
15	-19	15	-4	9

Изходни данни: НСИ

Механично движение на населението в община Чавдар през 2020 г.	**Заселени**			**Изселени**			**Механичен прираст**		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
	136	64	72	24	10	14	112	54	58

Изходни данни: НСИ

Поради близостта на община Чавдар до столицата-70 км., движението на човешките ресурси извън територията на общината е насочено най-вече към гр. София.

4.3 Социално-икономическо развитие и заетост на населението в община Чавдар

Към 2020 г. по данни на общинската администрация на територията на община Чавдар са регистрирани общо 40 фирми и предприятия. Те съставляват местната икономическа общност.

Половината от общия брой регистрирани фирми са с направление търговия и имат локално значение за общността. По-голям интерес представляват

останалите икономически субекти, насочени в направленията земеделие, дърводобив и промишленост.

№ по ред	Име	Дейност
1	"Слопарая" ЕООД	
2	Тодев 81 ЕООД	търговия
3	ЕТ Симона-Саво Добрев"	търговия
4	„КОКО КАРС“ ЕООД	
5	ЕТ"Ку и КУ - Кунка Кунина"	търговия с нехранителни продукти
6	ЕТ "Тоци-22-Тодор Дишлянов"	Земеделски производител дървопреработване
7	ЕТ "Ради-22-Радослав Илков"	Земеделски производител дървопреработване
8	ЕТ "Детелина - Павлина Гечева"	търговия
9	ЕТ "Рени-Райна Благоева"	търговия с нехранителни продукти
1	ЕТ Здраве-Ганка Додекова	търговия със санитарни материали
1	Агроникал ООД	земеделски производител и търговия
1	Интерстрой НМ ЕООД	търговия
1	Форестър Груп ООД	
1	ЕТ "Цвети-Цветина Тодорова"	търговия
1	ЕТ "Теди-2003-Лушка Илиева"	търговия
1	Тити Агрокомерс ООД	земеделски производител
1	Матерхорн 4477 ЕООД	търговия
1	Виолета - 54 ЕООД	производствен цех
1	Дишлянов и синове 76 ЕООД	земеделски производител
2	ЕТ Цветан Илков - 79	земеделски производител
2	Дървопреработване Чавдар ЕООД	дървопреработване
2	Чавдарска гора ЕООД	охрана и опазване на горска територия, дърводобив
2	ЕТ Хелт и Лайф 5-13 Ваня Гугова	търговия с нехранителни продукти
2	Метал Комплект 97 ООД	земеделски производител
2	ГИЛ ЕООД	
2	ПЗПК Братия	земеделски производител
2	ПК Възкресение	търговия
2	ЗП С.Ценов	земеделски производител

2	ЕТ Алби - Красимир Велков	
3	НРГ-28 ЕООД	търговия
3	Дорита -МНД-92 - Т.Николова	не извършва дейност
3	ЕТ Козирог- Христина Филипова	търговия
3	РСИК-ДС ЕООД	не извършва дейност
3	"Галерия1972 "ЕООД	търговия

Изходни данни: община Чавдар

В границите на общината функционира цех за производство на хидравлични и пневматични маркучи. Други основни промишлени предприятия от медодобивната промишленост, които оперират в района и имат ключово значение за заетостта на населението са: „Елаците Мед”, „Аурубис България” и „Асарел Медет”.

Най-голям дял в структурата на местната икономика заема третичният сектор и по-конкретно търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия – 33%. Дърводобивната промишленост заема 25%, като това се обуславя от количественото богатство на горския фонд.

Потенциал за развитие и заетост на територията на община Чавдар има в селското и горското стопанство.

По отношение на заетостта в община Чавдар към 31.12.2020 г. безработните лица, регистрирани в териториалното разпределение на Бюро по труда – гр. Пирдоп за община Чавдар, са 49 души.

Регистрирани жители на община Чавдар в Бюро по труда Пирдоп

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Мъже	26	17	15	10	14	18
Жени	53	34	36	29	31	31

Впечатление правят обобщените данни за наблюдавания период от 2015 г. до 2020 г., а именно - общо са регистрирани 100 мъже, при 214 регистрирани жени за същия период.

Поради спецификата на самата община и това, че тя е представена само от едно населено място – административният център с. Чавдар, важна характеристика на пазара на труда се явяват всекидневните трудови миграции на населението. Лицата, извършващи всекидневни трудови миграции, са 58,7% от заетите лица в разглежданата възрастова група (лица в трудоспособна възраст),

т.е. всекидневните трудови мигранти на 1000 заети лица са в порядъка на 569,0 души.

Основен източник на финансови средства за домакинствата в страната са работните заплати на заетите лица. За голяма част от населението в над трудоспособна възраст, както и за социално слабите жители, социалните помощи и пенсиите са единствен източник на средства.

Коефициент на безработица за община Чавдар					
2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
10. 1 %	8. 4 %	9.9 %	7.3 %	7.7 %	5.0 %

Изходни данни: НСИ

Можем да направим обоснован извод, че безработицата в района е възможно да бъде функция и на нежелание за извършване на труд, тъй като има големи предприятия, които са сериозни работодатели, които обуславят високо качество на живот в района на Средногорието. В допълнение няма изнесени официални данни от НСИ за 2019 и 2020 г., но те ще са силно повлияни от епидемията, причинена от Covid-19.

5. Анализ на отпадъците, основни изводи и прогнозите за тях

Важно е да се отбележи, че анализа на генерираните отпадъци в община Чавдар е от ключово значение и служи като основа за разработването на настоящата програма за управление на отпадъците, като дава отговори на въпросите, както следва:

- Какви са количествата генерирани отпадъци в община Чавдар?
- Какви са тенденциите на различните потоци отпадъци за разглеждания период?
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането им?

Нормата за натрупване на битовите отпадъци в община Чавдар е сходна с приетата за страната норма на натрупване за тип населени места, съответстващи на населението на община Чавдар.

5.1. Генериране на битови отпадъци

Генерираните битови отпадъци имат негативни ефекти върху околната среда в резултат от тяхното преработване или обезвреждане. Важно е да се отбележи, че земните ресурси също не са неизчерпаеми. Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда, към която се придържа и община Чавдар.

Необходимо е да се предприемат мерки за количествено и качествено намаляване на генерираните битови отпадъци. Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглежкат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява. Самото третиране е свързано с разходи на енергия и вода, заема се определено пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, то той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда от качествено предотвратяване. Това обаче е нереалистично и е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат и двата аспекта за ограничаване образуването на отпадъци.

Нарастващото количество смесени отпадъци, образувани от дейността на жителите на община Чавдар, промишлеността, производството и търговията, налага прилагането на целенасочени мерки за тяхното намаляване, повторна употреба, увеличаване на рециклирането и оползотворяването им.

Важно е да се отбележи, че община Чавдар е член на „Регионално сдружение за управление на отпадъците Средногорие-Еко“. В сдружението участват общините Антон, Златица, Копривщица, Мирково, Пирдоп и Челопеч. Като е организирана система за събиране на отпадъците във всички населени места, на която се извършва ежегодна оптимизация. В общината делът на обслужваното население от системата за сметосъбиране и сметоизвозване е 100%;

Съгласно чл.8, ал. 3 от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци (Обн. ДВ, бр.11/31.01.2017г.), Кметът на

общината е задължен да извършва на всеки 5 години морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на общината.

Съгласно ЗУО отпадъците се разпределят по видове, както следва:

- битови;
- производствени;
- опасни;
- строителни;
- биоразградими;
- масово разпространени.

Ролята на общинските власти е изключително важна с оглед на изпълнението на политиката по опазване на околната среда, подобряването и развитието на инфраструктурата за третиране на отпадъци, както и по отношение на активирането на населението в разделното събиране и др. За да успее да приложи правилната политика по управление на отпадъците община Чавдар, следва да осигури следното:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битови отпадъци, както и поетапната им подмяна при необходимост;
- регулярно почистване на уличните платна, зелени площи, площадки, алеи и други предназначени за обществено ползване;
- разделно събиране на битови отпадъци;
- организиране и прилагане на система за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба мороpни превозни средства, гуми и др. посредством фирми получили разрешение от МОСВ;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на нерегламентирани за това места.

5.2. Морфологичен анализ на битовите отпадъци в община Чавдар

Количеството битов отпадък за 2017 година е 234 тона. Според критериите, зададени и обосновани в рамките на Дейност 1 от Проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“, при общини с генерирани отпадъци до 5000 тона годишно, няма зониране.

Количеството генерирани отпадъци в община Чавдар, според направения морфологичен анализ от проект на Българо-швейцарска програма за сътрудничество (БШПС), са разпределени, както следва:

Графикът за пробовземане от битовия отпадък на община Чавдар за целия обследван период е следният:

Община	Сезон	Поредност на проба	Седмица
Чавдар	зима	проба 1	седмица 6
Чавдар	пролет	проба 1	седмица 21
Чавдар	лято	проба 1	седмица 33
Чавдар	есен	проба 1	седмица 36

Представените по-долу отчетни данни, включващи информация за целия обследван период, са в изискуемия по “Методиката за определяне на морфологичния състава на битовите отпадъци“ формат и са както следва:

Сезон „Зима“ – Проба 1

Дата:	**Община**	**Население**	**Общо тегло проба/кг**
7.2.2019 г.	Чавдар	1174	111.47 кг
Вид отпадък	-	Проба/кг	Проба %
Хранителни	-	19.50 кг	17%
Хартия	-	3.80 кг	3%
Картон	-	3.80 кг	3%
Пластмаса	-	10.70 кг	10%
Текстил	-	7.60 кг	7%
Гума	-	0.40 кг	0%
Кожа	-	-	-
Градински	-	16.10 кг	14%
Дървесни	-	5.60 кг	5%
Стъкло	-	6.50 кг	6%
Метали	-	5.00 кг	4%
Инертни >4 см	-	7.20 кг	6%
Опасни	Необходима разбивка	4.67 кг	4%
Други	Необходима разбивка	10.00 кг	9%
Ситна фракция<4см	-	10.30 кг	10%
Общо	-	111.47%	100%

Опасни			
200129*	Перилни и почистващи препарати	0.13 кг	3%
160114*	Антифризни течности	0.30 кг	6%
200131*	Лекарства с изтекъл срок на годност	0.10 кг	2%
150202*	Предпазни средства-ръкавицим маски филтри и др.	1.40 кг	30%
150110*	Празни опаковки от лаково бояджийски матерериали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност-картонени, пластмасови, стъклени, метални	2.65 кг	57%
200133*	Ni-Cd батерии	0.05 кг	1%
200135*	Елктрически и електронни устройства	0.02 кг	0%
Общо	-	4.67 кг	100%
Други			
Хигиенни	-	6.00 кг	60%
Композитни	-	4.00 кг	40%
Общо	-	10.00 кг	100%

Източник: Проект БШПС

Сезон „Пролет“ – Проба 1

Дата:	Община	Население	Общо тегло проба/кг
7.5.2019 г.	Чавдар	1174	100.90 кг
Вид отпадък	-	Проба/кг	Проба %
Хранителни	-	9.60 кг	10%
Хартия	-	3.20 кг	3%
Картон	-	4.60 кг	5%
Пластмаса	-	11.00 кг	11%
Текстил	-	6.40 кг	6%
Гума	-	0.20 кг	0%
Кожа	-	-	-
Градински	-	19.00 кг	19%
Дървесни	-	2.30 кг	3%
Стъкло	-	6.90 кг	7%
Метали	-	2.70 кг	4%
Инертни >4 см	-	14.00 кг	14%
Опасни	Необходима разбивка	2.20 кг	2%
Други	Необходима разбивка	0.80 кг	1%
Ситна фракция<4см	-	18.00 кг	18%
Общо	-	100.90%	100%
	Опасни		
200129*	Перилни и почистващи препарати	0.15 кг	7%
200131*	Лекарства с изтекъл срок на годност	0.10 кг	5%
150202*	Предпазни средства-ръкавицим маски филтри и др.	1.00 кг	45%
150110*	Празни опаковки от лаково бояджийски матерериали и покрития,	0.40 кг	18%

	домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност-картонени, пластмасови, стъклени, метални		
200133*	Ni-Cd батерии	0.05 кг	2%
200135*	Елктрически и електронни устройства	0.50 кг	23%
Общо	-	2.20 кг	100%
Други			
Хигиенни	-	-	-
Композитни	-	0.80 кг	100%
Общо	-	0.80 кг	100%

Източник: Проект БШПС

Сезон „Лято“ – Проба 1

Дата:	**Община**	**Население**	**Общо тегло проба/кг**
8.8.2019 г.	Чавдар	1174	121.12 кг
Вид отпадък	-	Проба/кг	Проба %
Хранителни	-	12.20 кг	10%
Хартия	-	4.30 кг	4%
Картон	-	7.50 кг	6%
Пластмаса	-	14.00 кг	12%
Текстил	-	7.20 кг	6%
Гума	-	0.35 кг	0%
Кожа	-	1.20 кг	1%
Градински	-	18.00 кг	15%
Дървесни	-	3.30 кг	3%
Стъкло	-	10.00 кг	8%
Метали	-	3.10 кг	3%
Инертни >4 см	-	11.00 кг	9%
Опасни	Необходима	2.97 кг	2%

	разбивка		
Други	Необходима разбивка	8.50 кг	7%
Ситна фракция<4см	-	17.50 кг	14%
Общо	-	121.12%	100%
Опасни			
200127*	Бои	0.20кг	7%
200129*	Перилни и почистващи препарати	0.20кг	7%
200131*	Лекарства с изтекъл срок на годност	0.10 кг	3%
150202*	Предпазни средства-ръкавицим маски филтри и др.	0.60 кг	20%
150110*	Празни опаковки от лаково бояджийски матерериали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност-картонени, пластмасови, стъклени, метални	0.62 кг	21%
200133*	Ni-Cd батерии	0.05 кг	2%
200135*	Елктрически и електронни устройства	1.20 кг	40%
Общо	-	2.97 кг	100%
Други			
Хигиенни	-	2.60 кг	31%
Композитни	-	2.80 кг	33%

Други неопределими	-	3.10 кг	36%
Общо	-	8.50 кг	100%

Източник: Проект БШПС

Сезон „Есен“ – Проба 1

Дата:	**Община**	**Население**	**Общо тегло проба/кг**
8.9.2019 г.	Чавдар	1174	127.08 кг
Вид отпадък	-	Проба/кг	Проба %
Хранителни	-	21.00 кг	10%
Хартия	-	4.30 кг	3%
Картон	-	9.70 кг	8%
Пластмаса	-	12.60 кг	10%
Текстил	-	8.50 кг	7%
Гума	-	0.65 кг	1%
Кожа	-	2.10 кг	2%
Градински	-	22.30 кг	18%
Дървесни	-	1.20 кг	1%
Стъкло	-	7.80 кг	6%
Метали	-	2.10 кг	2%
Инертни >4 см	-	8.20 кг	6%
Опасни	Необходима разбивка	0.43 кг	0%
Други	Необходима разбивка	7.80 кг	6%
Ситна фракция<4см	-	18.40 кг	14%
Общо	-	127.08%	100%
Опасни			
200129*	Перилни и почистващи препарати	0.11кг	26%

200131*	Лекарства с изтекъл срок на годност	0.05 кг	12%
150110*	Празни опаковки от лаково бояджийски матерериали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност- картонени, пластмасови, стъклени, метални	0.22 кг	51%
200133*	Ni-Cd батерии	0.05 кг	12%
Общо	-	0.43 кг	100%
Други			
Хигиенни	-	3.40 кг	44%
Композитни	-	1.80 кг	23%
Други неопределими		2.60 кг	33%
Общо	-	7.80 кг	100%

Източник: Проект БШПС

Смесен и разделно събран за 2019 г.

Количесто смесен отпадък на година т/год 234.00 т.

Население на общината	1174

Вид Отпадък	-	Количество смесен отпадък на година т/год	Разделно Събран Отпадък на година т/год	Общ Отпадък на Година т/год	Общ Отпадък на Година %
Хранителни	-	31.36т	0.00т	31.36т	9.95%
Хартия	-	7.91т	0.00	7.91т	2.51%
Картон	-	12.75т	0.00	12.75т	4.05%
Пластмаса	-	24.56т	0.00т	24.56т	7.79%
Текстил	-	15.09т	0.00т	15.09т	4.79%
Гума	-	0.79т	0.00т	0.79т	0.25%
Кожа	-	1.55т	0.00т	1.55т	0.49%
Градински	-	38.42т	81.00т	119.42т	37.90%
Дървесни	-	6.42т	0.00т	6.42т	2.04%
Стъкло	-	15.83т	0.00т	15.83т	5.02%
Метали	-	6.65т	0.00т	6.65т	2.11%
Инертни>4 см	-	20.98т	0.00т	20.98т	6.66%
Опасни	-	5.36т	0.12т	5.48т	1.74%
Други	-	13.41т	0.00т	13.41т	4.25%
Ситна Фракция<4см	-	32.92т	0.00т	32.92т	10.45%
Общо	-	234.00т	81.12т	315.12т	100.00%
Опасни					
20 01 27*	Бои	0.09т	0.00т	0.09т	0.03%
20 01 27*	Лакове	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 13*	Разтворители	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Грундове	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Лепила	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Смоли	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Мастила	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 29*	Перилни и почистващи п	0.57т	0.00т	0.57т	0.18%
20 01 14*	Киселини	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 15*	Основи	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 19*	Препарати за растителн	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 17*	Фотографски материал	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
16 01 13*	Спирачни течности	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
16 01 13*	Антифризни течности	0.09т	0.00т	0.09т	0.03%
20 01 31*	Лекарства с изтекъл сро	0.29т	0.00т	0.29т	0.09%
20 01 31*	Продукти, свързани с гри	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 21*	Живак, живачни термом	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
15 02 02*	Кърпи, парцали за избър	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
15 02 02*	Предпазни средства – р	1.28т	0.00т	1.28т	0.41%
20 01 37*	дървесина, съдържаща	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
15 01 10*	Празни опаковки от лако	1.97т	0.00т	1.97т	0.62%
20 01 33*	Оловни акумулаторни ба	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 33*	Ni-Cd батерии	0.22т	0.00т	0.22т	0.07%
20 01 33*	Живак-съдържащи бате	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 35*	Електрически и електрон	0.85т	0.00т	0.85т	0.27%
20 01 23*	Оборудване, съдържащ	0.00т	0.12т	0.12т	0.04%
20 01 21*	Луминесцентни и флуор	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 26*	Смазочни и моторни ма	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
Общо	-	5.36т	0.12т	5.48т	1.74%
Други	**-**				
Хигиенни	-	4.50т	0.00т	4.50т	1.43%
Композитни	-	6.57т	0.00т	6.57т	2.09%
	-	2.34т	0.00т	2.34т	0.74%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
Общо	-	13.41т	0.00т	13.41т	4.25%

20.65т 0.00т 20.65т 6.55%

Източник: Проект БШПС

Норма на натрупване

НН по отчетни данни	С Разделно Събрани	Без Разделно Събрани
Количество отпадъци (кг)	234120	234000
Население	1174	1174
НН	199.4207836	199.318569

Изводи				
Фракции с най-висок средногодишен процент	Градински	Ситна Фракция<4см	Хранителни	Пластмаса
Фракции с най-нисък средногодишен процент	Гума	Кожа	Опасни	Дървесни
Фракции с най-изразена сезонна флуктуация	Хранителни	Инертни>4 см	Други	Ситна Фракция<4см
Фракции с най-слаба сезонна флуктуация	Гума	Хартия	Текстил	Кожа

Източник: Проект БШПС

Нормата на натрупване на битовите отпадъци в община Чавдар за 2019 г., съгласно изготвения морфологичен анализ е 199,31 кг/жител/година, което е под средната за страната 435 кг/жит/год. и за Област София -392 кг/жител/година за същата година. Това е показателно, че общинската администрация се справя добре с процесите на управление на отпадъците, но трябва да предприемат допълнителни мерки за ограничаване на тяхното образуване.

Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината има градинския отпадък 37.90%, следван от ситната фракция 10.45% и хранителните отпадъци 9.95% Рециклируемите отпадъци имат 51 % относителен дял, в това число -хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса – 7.79 %, следвано от стъкло и картон с по 5.02% и 4.05%, хартия –2.15 % и метали –2.11%.

С оглед на опазването на околната среда, трябва да се отбележи, че успехът на разделното събиране на отпадъците зависи в най-голяма степен от участието на населението. Ето защо, общинската администрация е нужно да отделя значителен ресурс за осъществяване на инициативи за популяризиране на необходимостта и ползите от разделното събиране.

Във връзка с направения морфологичен анализ, от който са видни количествата на рециклируемите отпадъци, в община Чавдар възниква необходимост от разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки) в административни сгради, търговски обекти и увеличаване на броя съдове за разделно събиране в общинския център Чавдар.

Един от възможните начини за разширяване на разделното събиране е въвеждане на стимули/отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми,

които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.

Целта на община Чавдар е постепенното насърчаване на жителите за домашно компостиране и разделно събиране още в дома, затова се водят целенасочени информационни кампании и срещи с населението.

Важно е да се отбележи, че в началото на 2021 г. в района на Средногорието се откри Компостиращата инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, която е с капацитет от близо 3000 тона годишно, а тази за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци - с капацитет до 6000 тона. Съоръженията са изградени на площадка в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците (РСУО) „Средногорие Еко“. Инсталациите ще приемат и преработват отпадъци от населени места с общо 21 000 жители, като всички съоръжения са изградени по проект.

Проектът се изпълни от община Златица, като водеща организация, и е на обща стойност от близо 8,9 млн. лв.. Безвъзмездното финансиране в размер на 6,6 млн. лв. е от Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. В рамките на проекта е въведена и система за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци в общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч. Осигурена е също техника за събиране и транспортиране, както и съдове за разделно събиране.

По отношение на данните от морфологичния анализ за общо депонираните битови отпадъци от РСУО на регионалното депо в Златица е видно следното:

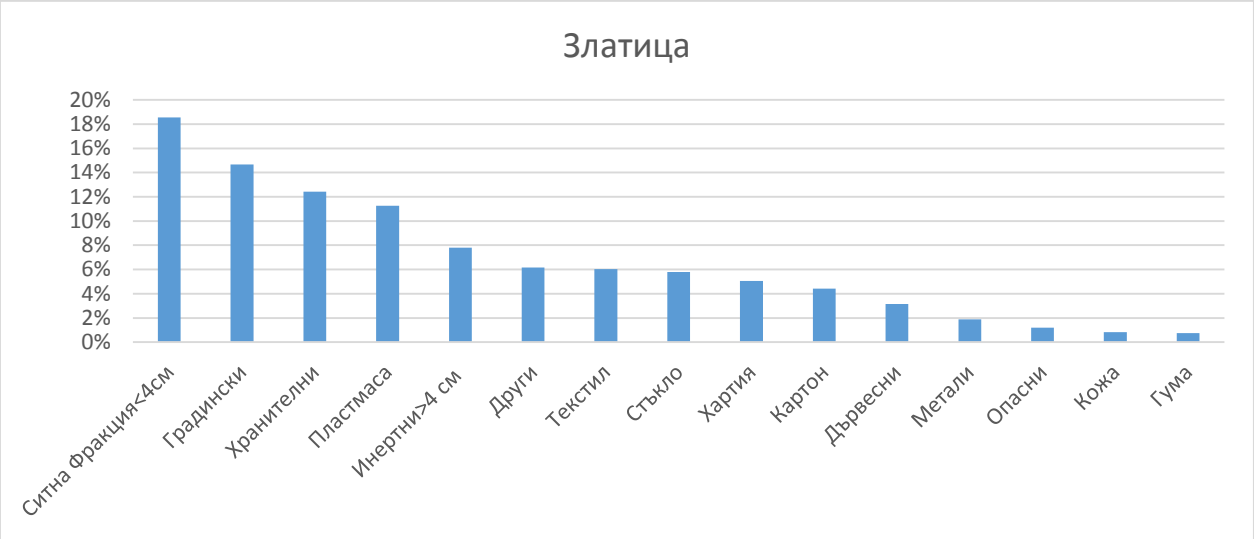

Източник: Проект БШПС

РСУО	**Златица**

Ситна Фракция<4см	19%
Градински	15%
Хранителни	12%
Пластмаса	11%
Инертни>4 см	8%
Други	6%
Текстил	6%
Стъкло	6%
Хартия	5%
Картон	4%
Дървесни	3%
Метали	2%
Опасни	1%
Кожа	1%
Гума	1%

Източник: Проект БШПС

5.3. Строителни отпадъци

Към 2021 г. общината няма сключен договор с фирма за предоставяне на контейнери за строителни отпадъци, като няма практика за използването на строителни материали от разрушения и рециклирани такива в строителството на нови сгради. Но община Чавдар ще работи целенасочено за изпълнението на своите ангажименти уредени в чл. 19, ал.3, т. 5 от ЗУО за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията си.

Важно е да се отбележи, че българинът генерира по-малко строителни отпадъци на жител от средното за ЕС. По последни официални данни на Евростат през 2016 г. на жител се падат по 293 кг на година, докато средното ниво за ЕС е 1730 кг на жител за година.

Всяка община има различни практики за събиране и транспортиране на отпадъци от строителство и разрушаване от домакинствата, но масовата практика е всеки жител, който генерира такъв вид отпадък, да заплаща за съд за строителни отпадъци. Поради това възникват практики от страна на жителите за нерегламентирано изхвърляне в контейнерите за събиране на смесен битов отпадък или струпването им около тях, или изхвърлянето им на нерегламентирани места. Нужно е прилагането на по-строг контрал от страна на общинска администрация Чавдар за изпълнение на законовите и нормативни изисквания.

В община Чавдар генерирането на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради е сравнително малък, като транспортът е за сметка на притежателят им, а Кметът определя маршрутите, по които може да става извозването им към определените за това депа.

5.4. Отпадъци от ПСОВ

В Чавдар не е изградена пречиствателна станция за отпадни води и поради тази причина няма отпадъци от утайки. Общината има готов технически проект с разрешение на строеж за ПОСВ.

6. Основни изводи, анализи и препоръки по отношение на управлението на отпадъците в община Чавдар

От направеният анализ може да се направи обоснован извод, че стъпвайки на показателя за „норма на натрупване“, същата е почти двойно по-ниска от тази на областно ниво за същия период. В допълнение капацитетът на новоизградените съоръжения в района на Средногорието е достатъчен за третиране на образуваните битови и зелени отпадъци, съгласно изготвените прогнози и за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, заложени в националното законодателство, за които са отговорни местните власти.

Към настоящия момент в община Чавдар не съществува практика за повторна употреба и рециклиране на строителни отпадъци и такива от разрушаване, като при образуване на такива се насочват за депониране към специализирани за това депа.

Последният актуален анализ на морфологичния състав на отпадъците, генерирани на територията на община Чавдар е извършен през 2019 г. в рамките на проект: „Определяне на морфологичния съсатв на отпадъците в България“, финансиран от Българо-Швейцарската програма за сътрудничество, чрез ПУДООС.

6.1. Основни изводи за състоянието на инфраструктурата и управлението на отпадъците

Инфраструктурната обезпеченост по отношение на управлението на отпадъците в община Чавдар е на добро ниво, като на територията на общината функционира ефективна система за организирано сметосъбиране.

На територията на община Чавдар има разположени 390 броя съдове за смет 40 бр. тип бобър от 1110 л. и 350 броя от 240 л. Специализираната техника за обслужването на населените места е осигурена от фирма „Екотрансфактор“ ООД, с която е сключен договор. Разположени по предварително утвърдена схема. Почистването, на които се прави по предварително одобрен седмичен график от страна на общинска администрация Чавдар. Организираното сметосъбиране и сметоизвозване обхваща 100% от територията на община Чавдар.

За нуждите на общините Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч в района на Средногорието се откри нова и с най-модерни съоръжения Компостиращата инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци и за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци.

Община Чавдар планира да предприеме действия за осигуряване на инфраструктура за събиране, транспортиране и последващо оползотворяване на масово разпространени отпадъци чрез сътрудничество с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, притежаващи разрешения от МОСВ, както следва:

- За отпадъци от опаковки;
- За негодни за употреба батерии и акумулатори;
- За излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;

6.2. Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и прилагането на контрол

Анализът на институционалния капацитет има за цел да установи евентуални недостатъци и несъответствия в капацитета на общинска администрация Чавдар в сферата на управлението на отпадъците. Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците в община Чавдар са: Общински съвет, Кмет на общината и общинската администрация.

За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран с:

- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагане на местно ниво;
- съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;

- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската инфраструктура за отпадъци.

Отговорните служители в общинска администрация Чавдар са с отлична квалификация, но е нужно периодичното прилагане на мерки за повишаване на познанията и запознаването на служителите с законовите и нормативни изменения, чрез организиране на обучения със средства от общинския бюджет или такива с национално финансиране. Същите организират и контролират дейностите свързани с опазването на околната среда, поддържането на чистотата на населените места, сметосъбирането и сметоизвозването, състоянието на депата, поддържането на зелените площи, изпълнението на предписания и указания от РИОСВ, МОСВ, БДУВ и други. Те участват активно в разработването, кандидатстването и изпълнението на общински проекти в областта на околната среда, финансирани от различни източници.

Служителите, назначени да отговарят за проблемите по управление на отпадъците притежават необходимото образование, професионална компетентност и опит за заемане на съответните длъжности.

Прегледът на функциите за управление на отпадъците в общината показва, че:

- ❖ По отношение на политиката за отпадъците, в общината са изготвени планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците;
- ❖ Дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на отпадъци са организирани;
- ❖ Ежегодно се разработва и приема годишна план - сметка за дейности с отпадъците, като те се обезпечават финансово, чрез определяне на годишните такси за свързаните с отпадъци услуги и други;
- ❖ Дейности по наблюдение и контрол - извършване на контрол, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи, налагане на санкции са недостатъчни;
- ❖ Необходимо е да се подобрят дейностите за информиране и привличане на обществеността - обществени консултации и привличане на обществеността, информационно-разяснителни дейности и кампании.

По отношение на състоянието на човешките ресурси с възложени функции за отпадъци, прегледът показва, че:

- Персоналът, натоварен с функции за управление на отпадъците притежава необходимите качествени характеристики и професионална квалификация, но следва да се предвидят мерки за повишаване на квалификацията, тяхното задържане и професионално развитие във връзка с повишаване на експертизата в сферата на управление на отпадъците;
- Общината разполага с необходимата материално-техническата и информационна обезпеченост на персонала за изпълнение на функциите - осигурени помещения, офис оборудване.

Поради спецификата и големината на община Чавдар, е важно да се отбележи, че планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Именно това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на приемлива за населението цена, като района на Средногорието е добър пример за съвместна работа между общините членки на Регионалното сдружение.

Анализът на институционалния капацитет показва, че в община Чавдар се изпълняват в пълен обхват правомощията и отговорностите на Кмета и общинската администрация, съгласно законовите разпоредби за управление на отпадъците и опазване на околната среда.

С въвеждането на нови изисквания в европейското, съответно и националното законодателство, непрекъснато се увеличава необходимостта от наличие на повече ангажирани с управлението на отпадъците служители в общинската администрация.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с управлението на отпадъците, се препоръчва ежегодното им включване в дейност за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари и специализирани курсове. В общинска администрация Чавдар има ангажирани двамата експерти, които отговарят за управлението на отпадъците на територията й.

В допълнение има осигурен т.нар. „зелен телефон”, на който гражданите могат да подават сигнали за нарушения и да правят предложения, свързани с дейностите по третиране на битовите отпадъци и поддържане чистотата на населените места.

6.3. Изводи по отношение на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

Като част от Златишко-Пирдопската котловина и поради разположените големи предприятия, община Чавдар се намира под постоянно наблюдение по отношение не всички показатели, които се следят с цел опазване на околната среда.

През 2019 г. община Чавдар е започнала процедура за закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за ТБО на територията на община Чавдар, като проектът предвижда да се преустанови експлоатацията на депото за неопасни отпадъци, тъй като общинското депо в гр. Златица става регионално за общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч.

Рекултивацията на сметището има за цел максимално да ограничи неблагоприятното въздействие на натрупаните отпадъци върху околната среда, С предвидените рекултивационни мероприятия ще се осигури:

- Минимизиране на строителните разходи;
- Опазване на атмосферния въздух и повърхностните води от замърсявания;
- Прекратяване на разпрашаването на леките фракции отпадъци;
- Вписване в релефа на околния терен на тялото на отпадъците;
- Създаване на условия за контрол (мониторинг) на процесите, протичащи в тялото на депото и въздействието му върху околната среда;

Методът, по който ще се осъществи рекултивацията е следният:

- Вертикална планировка;
- Предепониране на количеството отпадъци депонирани извън границите на площадката и оформяне на тялото на депото;
- Техническа рекултивация;
- Биологична рекултивация;

Към 2021 г. община Чавдар е сключила договор с ПУДООС през 2020 г. за рекултивация на съществуващото общинско депо. Договора е на стойност 567 726,42 лв. През 2020 г. е приключила техническата рекултивация, и в момента тече 3 (три) годишната биологична рекултивация, като за нея от общинския бюджет са заложение 11 768 лева.

Прогресът, който е постигнат от общините в района на Средногорието, включително и от община Чавдар, е пример за целенасочена и успешна работа.

На територията на общината старите замърсявания основно са в резултат от локални /изоставени незаконни/ неорганизирани сметища (струпване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Образуват се периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната екокултура и липсата на отговорно отношение на недобросъвестни жители от общината. Към 2021 г. на територията на община Чавдар няма наличие на нерегламентирани сметища.

С цел превенция на замърсяванията препоръките са за търсене на възможности за поставянето на камери на неврологичните места, а и за по-лесното налагане на глоба на хората, които замърсяват.

По отношение на изпълнението на задълженията на чл.19, ал.3, т.3 от ЗУО, а именно почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване, община Чавдар разполага с материално-технически средства за поддържане на гореописаните терени. Основните затруднения общината изпитва при намирането на персонал по поддръжка и озеленяване.

Общинска администрация Чавдар ежегодно кандидатства по регионалните програми за временна заетост и тези към Дирекция – Бюро по труда, но желаещите за започване на работа в тази сфера, както и поради временния характер на програмите, не са много.

6.4. Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща”, който се въвежда с такса „Битови отпадъци” за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „Битови отпадъци” за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци”.

През последните години Приходите от такса „Битови отпадъци” (ТБО) не покриват изцяло разходите за управление на битовите отпадъци, като разликата се покрива и дофинансира от други собствени приходи на община Чавдар.

Съгласно Закона за местните данъци и такси в такса „Битови отпадъци” следва да се предвидят разходи за: закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови

отпадъци; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковите и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Практиката показва, че начинът по който се изчислява такса „Битови отпадъци" далеч не стимулира населението да участва в системите за разделно събиране на рециклируемите отпадъци, както и не води до пълно финансово покритие на нуждите и разходите за управление на битовите отпадъци. Това обуславя значителния финансов ресурс, който е непосилен за общинския бюджет, не се осигурява от такса „Битови отпадъци" и за изпълнението на част от дейностите по управление на отпадъците Общината търси алтернативни решения за финансиране от други финансови организации – ПУДООС, Оперативните програми, програмата за развитие на селските райони и др. външни донорски програми.

Настъпилите промени в Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ), с приемането на Закон за изменение и допълнение (ЗИД) на ЗМДТ са в резултат от нарастващата необходимост от опазване на околната среда и тенденцията в европейски мащаб за въвеждане на принципа „замърсителят плаща" при определяне размера на таксата за битови отпадъци. Този принцип е въведен в Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците. Принципът представлява финансов стимул както за населението и бизнеса –да намалят количеството на генерираните отпадъци, така и за общините –да оптимизират разходите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците.

Съгласно чл. 9 от ЗМДТ, Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги. Местните такси се събират от общинската администрация. Съгласно промените в ЗМДТ е необходимо Общинският съвет да приеме основите за изчисляване размера на такса битови отпадъци за всяка от услугите по чл. 62 от ЗМДТ с Наредбата по чл. 9 от ЗМДТ. Решението за изменение на Наредбата по чл. 9 (Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Чавдар), изменена с Решение № 260/29.03.2021 год. по протокол №18, съдържа и мотивите, придружени с анализ, за избор на определената основа, а в случаите когато количеството на битовите отпадъци не се използва като основа –мотиви за неприлагането на тази основа, както и вида и източника на информация за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци. Главните промени в законодателството са свързани с определянето на размера на такса битови отпадъци.

Общината е уредила в местната си нормативна уредба формите и начините на плащане за извършваните услуги по управлението на отпадъците на територията си, като е приела Наредба за определяне размера на местните данъци и такси на територията на община Чавдар, която е в съответствие с националното законодателство.

Размерът на ТБО се определя на единица основа за всяка календарна година с решение на Общинския съвет заедно с одобряването на план-сметката за годишните разходи за управление на отпадъците. Водеща основа за определяне на такса битови отпадъци е количеството на битовите отпадъците (чл.67, ал.4 от ЗМДТ). Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от посочената в ал. 4, при условие че съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането й.

В приложената таблица са видни приходите и направерните разходи по отношение на ТБО за община Чавдар, както следва:

Справка за приходи и разходи от ТБО на община Чавдар

Година	Разходи за ТБО по План-сметка	Реализиран приход от ТБО по сметката на общината /без лихвите по сумата/	Дофинансиране на План-сметката от собствени приходи на общината
2016 г.	44 107	48 584	-
2017 г.	44 527	42 993	1 534
2018 г.	59 206	58 455	751
2019 г.	64 887	63 579	1 308
2020 г.	67 366	65 136	2 230

Източник: Общинска администрация Чавдар

6.5. Основни изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците

Много голямо значение в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците участието на обществеността има. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

С цел повишаване на общественото съзнание по екологични въпроси се използват различни форми за насърчаване участието на обществеността, като например: разпространение на информационни материали, лични срещи, кръгли маси, събрания и др.

Достъпът до информация, повишаването на съзнанието и еко-културата на обществото, участието му при вземане на решения и привличането му като партньор в процеса на управление на отпадъците е ключов момент, предопределящ до голяма степен успешната реализация на настоящата програма.

Община Чавдар поддържа редовна връзка със заинтересованите лица към дейностите за управление на отпадъците на нейна територия, като:

- ❖ Населението и производствените предприятия, генератори на отпадъци;
- ❖ Доставчиците на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване, подготовка за рециклиране и обезвреждане на отпадъците;

Общината участва неизменно и активно с позиция в заседанията на Регионалното сдружение за управление на отпадъците. Провежда се периодична комуникация за компетентните органи по дейността – МОСВ, РИОСВ и др.

Действията на общинска администрация Чавдар в областта на управление на отпадъците достигат до гражданите на общината чрез публикации в медиите (местно радио, местни вестници), чрез сесиите на Общински съвет, чрез публични прояви и събития, публикации в сайта на общината, брошури, рекламни материали и др. Информирането на населението цели повишаване на екологичната култура за намаляване на количеството на отпадъците и тяхното екологосъобразно събиране и обезвреждане. Необходима е по-широка гласност както за възникнали проблеми пред общината, така и за търсене на решението им и привличане на обществеността в изпълнение на предприетите мерки.

В изпълнение на своите задължения община Чавдар осигурява на населението достатъчно информация за услугите за отпадъци, които предоставя и за съответните задължения на гражданите и фирмите. На официалният сайт се публикуват, следните документи и информационни материали:

- стратегии, програми, общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците и други местни документи, свързани с управлението на отпадъците;
- услугите по събиране и извозване на отпадъците, вкл. граници на обслужвани райони;
- списък на организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки, с които общината е сключила договори;
- постъпили уведомления за инвестиционни предложения, решения на директора на РИОСВ за преценки необходимостта от извършване на ОВОС и други.

В заключение е важно да се спомене, че резултатите, които община Чавдар е постигнала до тук, по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите, са добри, но е необходимо подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на

общината за достигане на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

6.6. Анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите свързани с тяхното управление

Информацията, както и документацията, която се отнася до дейностите по управление на отпадъците се събира и обработва от служители в общинска администрация Чавдар. Същите служители са ангажирани с информационното обезпечаване на гражданите и/или на други заинтересовани лица, в рамките на допустимото изнасяне на публична информация.

Основните национални документи, регламентиращи събирането на информация за отпадъците са ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. Общините като задължени лица по Наредбата следва да предоставят информация чрез документите, определени в нея, както и в наредбите по чл. 43, ал.3, 4, 5 и 6 от ЗУО. Общините също така имат задължения за събиране на информация от организациите, извършващи дейности с отпадъци.

Освен това общинска администрация Чавдар изготвя ежегодно отчет по изпълнението на ОПУО, който публикува на интернет страницата си и представя на РИОСВ София в срок до края на първото тримесечие на годината.

Координацията между експертите в общинска администрация Чавдар е на добро ниво, но тя се осъществява основно на базата на документооборот на хартиен носител. Наблюдава се компетентност и оперативност при осигуряване на информацията за дейността. Основна трудност е породена от начина на организиране на наличната информация по отделите в администрацията и липсата на единен електронен регистър, който да обхваща целия процес по управление на отпадъците.

Въвеждането на единен електронен регистър ще осигурява необходимата информация, контрол и отчетност на всички етапи от процесите по управление на отпадъците. Същият ще послужи за изготвяне на анализи за планиране и вземането на най-подходящите управленски мерки.

Основни функции на общинска администрация Чавдар са:

- Събиране, систематизиране и анализ на информация, свързана с дейности по отпадъци;
- Обработка и обобщаване на данните, свързани с изпълнението на договорите с фирми, извършващи дейности с отпадъци;
- Събиране и отчитане на данни от контролната и санкционната дейност;

- ❖ Изготвяне на информационни справки, доклади, становища и др., свързани с финансовото изпълнение на проектите в областта на управлението на отпадъците.

Служителите, които са отговорни за изпълнението на функции, свързани с управление на отпадъците поддържат самостоятелно различни информационни бази данни. Наличната информация позволява да се прави сравнителен анализ на данните в различни разбивки. Обменът на информацията се осъществява на базата на документооборот, на хартиен носител или по електронен път. В общината няма разработена система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез мониторинг на процесите - например с ежегодни проучвания на мненията.

В общината има създадена добра организация за съхраняване, обмен и достъп до основни групи документи, като например:

- ❖ Програмни и планови документи - Програма за опазване на околната среда, Програма за управление на отпадъците, оперативни планове, план-сметки и др.;
- ❖ Документи във връзка с определяне цена на услугата и заплащане на ТБО;
- ❖ Решения на общинския съвет;
- ❖ Отчети, съгласно разпоредбите на ЗУО и ЗООС, годишен отчет на общината за управление на отпадъците във връзка с докладване на целите, съгласно Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. Протоколи - констативни протоколи за контрол на дейностите по управление на отпадъците, протоколи от проверки, за почистване на речни корита, др.;
- ❖ Регистри - на обекти, договори, фирми оператори, лица с разрешителни и т.н.;
- ❖ Регистри за изпълнение на контролната дейност и др.;

7. SWOT анализ

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние, от направените изводи и практики, като изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни” и „слаби страни”. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности” и „заплахи”.

Силни страни	Слаби страни
	✓ Липса на практика за повторна

✓ Изградено ново и модерно Регионално депо за компостиране и депониране на битови отпадъци; ✓ Приета нормативна уредба за управление на отпадъците на местно ниво; ✓ Добре организирана система за сметосъбиране и сметоизвозване в общински център Чавдар; ✓ Нивото на събираемост на ТБО, съгласно чл. 62 от Закона за местните данъци и такси е високо и устойчиво; ✓ Общината разполага с натрупани средства от отчисления по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО; ✓ Участие на община Чавдар в регионално сдружение за управление на отпадъците; ✓ Достъпност до информация и наличие на предпоставки, които позволяват участие на обществеността при вземане на решения, свързани с управлението на отпадъците – обществен достъп до проекти на програми, наредби, уведомления за инвестиционни предложения и др.; ✓ Разработени програми и планове за управление на отпадъците на територията на община Чавдар; ✓ Наличие на четирисезонен	употреба и рециклиране на отпадъци от строителството и разрушаване; ✓ Не достатъчно целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци; ✓ Ниска социална поносимост към увеличаване на таксите за отпадъци; ✓ Недостатъчна ангажираност на жителите за разделно събиране на отпадъци и спазване на изискванията за изхвърляне на отпадъци. Периодично образуване на нерегламентирани замърсявания; ✓ Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците и домашно компостиране;

морфологичен анализ; ✓ Наличие на „зелен телефон“ за сигнали на граждани;	

Възможности	Заплахи
✓ Усъвършенстване и разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците; ✓ Създаване на система за мониторинг и контрол на отпадъците; ✓ Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците; ✓ Засилен институционален и граждански контрол за предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци; ✓ Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти; ✓ Въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“	✓ Честа промяна на националната нормативна уредба относно управлението на отпадъците; ✓ Изхвърляне на отпадъци нерегламентирано от страна на населението; ✓ Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство за достигане на високите изисквания на ЕС и набелязаните цели; ✓ Спиране финансирането по оперативните програми, с което да се затрудни реализацията на проекти на общината ✓ Увеличение на разхода за управление на отпадъците ✓ Преминаването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до повишаване на такса битови отпадъци за населението, съобразно промени в националното законодателството и законодателството на ЕС ✓ Неизпълнение на нормативните задължения на община Чавдар по отношение на управлението

	на отпадъците и налагане на санкции от страна на контролните органи ✓ Забавяне или неизпълнение на инвестиционни проекти в инфраструктурата, важни за развитието на общината

8. Цели на Програмата за управление на отпадъците на община Чавдар за периода 2021-2028 г.

Целта на дългосрочната генерална цел е да допринесе за устойчивото развитие на община Чавдар и да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, да се подобри ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, както и въвеждането на стимули за инвестиране в управлението на отпадъци.

Дългосрочна генерална цел:
Устойчиво управление на отпадъците в община Чавдар и усвояването им като ценен ресурс за ограничаване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО), съобразена е с Европейската стратегия за устойчиво развитие и подхода „нулеви „отпадъци“ и включва следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1:
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване

образуването им и насърчаване на повторното им използване

Стратегическа цел 2:
Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци

Стратегическа цел 3:
Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда

Стратегическа цел 4:
Включване на обществеността в дейностите свързани с управление на отпадъците и превъщането и в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

За всяка от стратегическите цели са разработени приоритети, които са пряко съотносими към съответната стратегическа цел, т.е. допринасят за нейното постигане. За разлика от стратегическите цели, приоритетите могат да бъдат краткосрочни и средносрочни.

Приоритет 1 към СЦ1:
Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;

Приоритет 2 към СЦ2:
Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците;

Приоритет 3 към СЦ3:
Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;

Приоритет 4 към СЦ3:
Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет наОбщинската администрация за управление на отпадъците;

Приоритет 5 към СЦ4:
Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За да се изпълнят всички заложени приоритети и да се достигнат стратегическите цели на програмата, е необхдоимо да се изпълят дейности, които са обособени в подпрограми. Достигането на всяка стратегическа цел може да се осъществи, чрез изпълнението на една или няколко подпрограми.

ЗУО изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Като се имат предвид стратегическите цели и програмите с мерки за тяхното достигане от Националния план за управление на отпадъците, общинската програма за управление на отпадъците на община Чавдар, включва следните подпрограми за достигане на всяка от поставените цели:

Стратегически цели	Оперативни цели	Подпрограма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им и насърчаване на повторното им използване	**Приоритет 1:** Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци	❖ **Подпрограма** за предотвратяване образуването на отпадъци
Стратегическа цел 2: Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	**Приоритет 2:** Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и	❖ **Подпрограма** за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-

	оползотворяване на отпадъците	малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло ❖ **Подпрограма** за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците ❖ **Подпрограма** за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци ❖ **Подпрограма** за изпълнение на задълженията на община Чавдар с оглед изграждане на системемите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци
Стратегическа цел 3: Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда	**Приоритет 3:** Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци; **Приоритет 4:** Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците	❖ **Подпрограма** за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци ❖ **Подпрограма** за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците	**Приоритет 5:** Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	❖ **Подпрограма** за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Всяка от гореописаните подпрограми съдържа, в зависимост от спецификата си, инвестиционни и неинвестиционни „меки“ мерки. Като същите са представени в табличен вид за постигане на стратегическите цели и приоритетите към тях. Описан е срокът за реализация, възможните източници на финансиране за осигуряване на изпълнението й и индикатори за оценка на степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмата.

Съобразно принципите и политиките на общината, подпрограмите и плановете за действие могат да бъдат допълнени и/или променени от органа, който приема програмата, при смяна на възгледите и приоритетните цели за изграждане на политиката за управление на отпадъците и при смяна на законодателната рамка, която ги определя.

9. План за действие с подпрограми

Планът за действие съдържа мерките, които трябва да се предприемат за постигане на поставените цели в сферата на управление на отпадъците. С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

9.1. Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

Страните членки на ЕС са задължени да разработят програми за предотвратяване образуването на отпадъци. Базирайки се на рамковата директива за отпадъците и съгл. Чл. 50 от ЗУО министърът на околната среда и

водите разработва и внася в министерски съвет програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, като част от НПУО.

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъците на община Чавдар 2021-2028 г. (ППОО) е разработена в съответствие с изискванията на ЗУО.

Предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва просто така, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез рециклирането, само се променя като вещество. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат на 100% да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това, най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването на отпадъци

Основни участници в разработването и реализацията на политиките по ПОО са:

- **Държавата**

Съгласно РДО и ЗУО, тя създава ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да може да изпълни ангажиментите си. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци. Държавата може също така да регламентира, чрез нормативен акт дори забрани за дадени продукти, ако това не противоречи на европейските норми, както и определянето на задължения, като например задължително обратно изкупуване, ограничения в разпространението, регламентиране на транспортирането, складирането и третирането на отпадъците и др.

Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата е длъжна да прилага мерки за планиране като изготвя и план за управление на отпадъците, както и програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, регламентирано в ЗУО.

- **Общините**

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл.52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително на ППОО, която по силата на ЗУО е неразделна част от НПУО. В общинските програми и наредби за управление на отпадъците могат да се включат и съвсем конкретни мерки за ПО, като например ограничаване на ползването на прибори за еднократна употреба при обществени мероприятия.

- **Икономически субекти, научни субекти и неправителствени организации**

За предотвратяване образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и бедни на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлаганите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти. Неправителствени организации, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики.

- **Домакинствата**

Въпреки, че основните количества отпадъци не се генерират от домакинствата, респективно от крайните купувачи, мерките за предотвратяване на отпадъци са насочени в най-голямата си част към тях. Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства", респективно да вложи повече усилия и време. Поради това реално и действащо предотвратяване на отпадъци сред потребителите може да се очаква, когато на пазара се предлагат достатъчно стоки и услуги, които са ефективни от екологична гледна точка.

В допълнение към горното, община Чавдар трябва да обърне внимание на отделния индивид, защото големите успехи се дължат на малките каузи и стъпки

на всеки човек. Елементи на предотвратяването на образуване на отпадъци в община Чавдар са следните:

- **Стриктно избягване на отпадцъите**
- **Намаляване генерирането на отпадъци при първоизточника -**
- **Насърчаване на повторната употреба**
- **Рециклиране при източника**

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Намаляване на количеството на отпадъците;	Количество образувани битови отпадъци в тон за година	- Намаляване на количеството образувани битови отпадъци за година - Към 31.12.2025 г. намаляване на количеството депонирани битови отпадъци до 30 % от общото им тегло за година

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
					Текущи	**Целеви**	**Водещ**	**Партн.**
Насърчаване на домашното компостиране	Според етапа на реализация	Общински бюджет, европейски програми или други донори	2022-2028 г.	Предотвратяване образуването на отпадъци и екологосъобразно третиране	Брой разработени проекти и/или програми	Предприети мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, чрез	община Чавдар	население

						компостиране		
Провеждане на активни информационни кампании	5 000 лв.	ОПОС, ПУДООС Общински бюджет	Постоянен характер	Повишаване информираността на населението, което влияе пряко върху количеството образувани отпадъци	Брой реализирани кампании	До 2025 г. са проведени не по малко пет информационни кампании	община Чавдар	РСУО, население
Изграждане на система за събиране на растителни отпадъци от домакинствата в общината	Според етапа на реализация	Общински бюджет	2022-2028 г.	Предотвратяване образуването на нерегламентирани сметища от растителни отпадъци	Брой обхванати домакинства	Предприети мерки за събиране на растителни отпадъци с цел ограничаване на тяхното изхвърляне в контейнерите за битови такива или на нерегламентирани за това места	община Чавдар	Население, РСУО
Провеждане на местна	-	Общински бюджет	2022-2028 г.	Предотвратяване	Брой реализира	Предприети мерки за	община Чавдар	РСУО, населен

политика за разширена отговорност на производителя				образуването на отпад	ни кампании, брой обхванати производства	постепенно внедряване на разширена отговорност на производителя		ие, производства
Насърчаване изграждането на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба	-	ОПОС, ПУДООС Общински бюджет	2022-2028 г.		Брой реализирани кампании, брой центрове	Брой обособени или изградени центрове, брой проведени информационни кампании	община Чавдар	РСУО, население, производства
Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци	10 000 лв.	Отчисления по чл.64 от ЗУО, Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС 2021-2027г.	2022-2028 г.	Изготвен актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци към 2028 г.	-	Изготвен Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци	Община Чавдар	РСУО
Зелени обществени	2000	Общински бюджет	2022-2028 г.	Брой служители	Брой обучени	Към края на 2025 г. 5% от	Община Чавдар	Обучителни

поръчки				преминали през обучения по темата за зелени обществени поръчки	служители	обществените поръчки на община Чавдар са „зелени“		организации, ЦПО или др.

9.2. Подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

В йерархията при управлението на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяване образуването на отпадъците. Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците в повече направления.

Определението за „подготовка за повторна употреба" съгласно Член 3(16) от РДО е: "проверка, почистване или ремонт, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е друга предварителна обработка".

Определението за рециклиране съгласно Член 3(17) от РДО е: „всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности".

Основен ангажимент на Република България, като страна члена на ЕС, е да превърне своята икономика от линейна в кръгова. На национално ниво са се предприели стъпки и са разработени основни стратегически планове и документи, които да спомогнат прехода към кръгова икономика. Националните стратегически документи, законовите разпоредби на европейско и национално ниво, дават основаната за разработването на Общинската подпрограма за разделно събиране и изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

В допълнение към горното е важно да се спомене, че според чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО до 1 януари 2020 г. най-малко 50% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Но тези стойности за постигане се оказаха твърде амбициозни и много малък брой общини успяха да ги постигнат. Новата европейска цел, по отношение на пластмасовите отпадъци, е минимум 55 % от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 година.

За преминаването към европейска кръгова икономика с високо ниво на ресурс на ефективност, държавите членки е необходимо да предприемат мерки,

насочени към постигането на следните цели за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да се увеличат най- малко до: 55 % до 2025 г., 60 % до 2030 г. и 65 % до 2035 г. Съгласно директивата в случай на отлагане на постигането на целите е необходимо да се предприемат необходимите мерки, за да се увеличат подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци на най – малко до: 50% до 2025; 55% до 2030г. и 60% до 2035г. Държавите членки въвеждат разделно събиране най – малкото за хартия, метал, пластмаса и стъкло, както следва да въведат разделно събиране на биоотпадъци, опасните отпадъци, образувани от домакинствата и текстилните отпадъци в срок до 31.12.2024г.

Въвеждането на разделното събиране при източника на генериране на отпадъците е непреодолимо условие, за да бъде увеличено количеството на събраните фракции. Ще бъде прилаган т.н. принцип „отговорност на производителите“, където задължение на производителите и вносителите на стоки е да заплащат продуктови на такси на фирми по оползотворяване. Освен това задължение на общините е да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Следните групи отпадъци ще бъдат приоритетни за внедряването на схеми за разделно събиране и рециклиране в община Чавдар:

- отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения;
- биоразградими отпадъци от домакинствата, заведенията за обществено хранене и от поддръжка на обществени зелени площи;
- едрогабаритни отпадъци;
- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
- негодни за употреба автомобилни гуми;
- излезли от употреба моторни превозни средства;
- масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

Към момента в община Чавдар няма възложено разделно събиране на отпадъците на фирма. Общината сама организира разделно събиране на отпадъци, като предоставя на всяко домакинство два чувала – един за пластмаса и един за хартия.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ХАРТИЯ И КАРТОН, МЕТАЛИ, ПЛАСТМАСА И СТЪКЛО

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	2019 г. - минимум 50% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране	2027 г. - минимум 55% до 65% от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са подготвени за повторна употреба и рециклиране

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
					Текущи	**Целеви**	**Водещ**	**Партн**
Сключване на договор с оползотворяваща организация	Според договорираното	Общински бюджет	2022-2028 г.	Увеличени количества на събраните рециклирани и	Брой сключени договори	Количества събрани разделно масово разпространени отпадъци	община Чавдар	Предприятия, организации

				оползотворени отпадъци				
Отпадъци, отделени в регионалните инсталации за сепариране на смесени битови отпадъци	-	Общински бюджет	2022-2028 г.	Увеличени количества на събраните рециклирани и оползотворени отпадъци	Количества отделени за сепранирane отпадъци	Достигане на заложенитевропейски цели за до 65% оползотворени отпадъци	община Чавдар	Население, РСУО
Създаване и поддържане на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на община Чавдар	-	НП	Постоянен характер	Изпълнение на изисквания та на чл.19,ал.3,т.14	-	Създаден и актуализиран ежемесечно регистър	Община Чавдар	-
Въвеждане на стимули за гражданите и юридическите	-	Общински бюджет	Постоянен характер	Осигурен стимул за домакинствата с цел	Брой обхванати домакинства	Промени в размера на такса „Битови отпадъци”	община Чавдар	РСУО, население

лица за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците				увеличаване количествата на оползотворени и рециклирани отпадъци		към Наредба за реда за определяне и събиране на местните такси		
Стимулиране на разделното събиране на отпадъците, чрез кампании насочени към различни групи- деца от детски градини, училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции и др.	-	Общински бюджет	2022-2028 г.	Увеличени количества на събраните рециклирани и оползотворени отпадъци	Брой реализирани кампании, брой обхванати производства и домакинства	Увеличен броя на обхванатите от информационните капнации	община Чавдар	РСУО, население, производства

Повишаване на размера на санкциите, заложени в общинските наредби при смесването на отпадъци и изхвърлянето на рециклируеми и оползотворими отпадъци в контейнерите за битови отпадъци	-	-	2022-2028 г.	Актуализирани наредби на община Чавдар	Актуализирани общински наредби и правила по отношение на санкциите	Намаляване броя на нарушителите, поради по-голям размер на налаганите санкции	община Чавдар	-
Участие в обучителни програми за поддържане и подобряване капацитета на администрацията и контролиращите служители на общината	2 000 лв.	Общински бюджет, Програми с европейско финансиране	2022-2028 г.	Обучени експерти от общинска администрация Чавдар	Брой проведени обучения	Брой служители преминали обучения	Община Чавдар	РСУО

9.3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци в т.ч. за биоотпадъците

По своята същност „Биоотпадъци" представляват част от биоразградимите отпадъци, като тук се включват отпадъци от паркове и градинки, хранителни и кухненски отпадъци, от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Основно биоразградимите отпадъци се разделят на два основни потока: зелени отпадъци от паркове и градини, съдържащи предимно около 50-60% влага, а в някой случай и до 80% кога в тях се съдържат кухненски отпадъци и дървесина. Важно е да се отбележи, че в тях не се включват остатъци от селскостопанска или горскостопанска дейност, естествени торове, утайки от пречиствателни съоражения или други биоразградими отпадъци. Освен това биоразградими са тези битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, например растителни отпадъци, хартия, картон, хранителни отпадъци от кухнята и други.

В ЗУО и във връзка с чл. 34 от същия, биоотпадъците, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда

Държавната политика е изцяло съобразена с тази на европейско ниво, като основните аспекти на националния интерес са за постигане на 65% рециклиране на битовите отпадъци до 2030 г., 75% рециклиране на отпадъците от опаковки до 2030 г. и 10% максимум депониране до 2030 г.

В допълнение към изискванията на европейско и национално ниво и в изпълнение на Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС №20 от 25.01.2017 г., обн. ДВ. Бр. 11 от 31 януари 2017 г., кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал. 9 от ЗУО да постигнат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци, както следва:

- ✓ Не по-малко от 25 на 100 от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г. (до 31 декември 2016 г.);
- ✓ Не по-малко от 50 на 100 от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г. (до 31 декември 2020 г.);

- ✓ Не по-малко от 70 на 100 от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г. (до 31 декември 2025 г.);

Съгласно горецитираната Наредба разделно събраните биоотпадъци се оползотворяват единствено чрез дейностите, обозначени със следните кодове по приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО, както следва:

- ✓ **R 3** -рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация) и/или
- ✓ **R 10** -обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието или околната среда;
- ✓ **R 1** - използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия (в случаите на анаеробно разграждане на биоотпадъците).

За ефективното изпълнение на всичко гореописано, е необходимо да бъде изпълнено условието биоотпадъците да бъдат събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване.

В изпълнение на проект „Разработване на нормативна уредба за управление на биоотпадъците и създаване на система за осигуряване качеството на компоста и Национална организация за осигуряване на качеството на компоста". Направените допускания по отношение на фракциите „хранителни отпадъци" и „растителни отпадъци", беше прието, че системата за разделно събиране на битови био-отпадъци ще бъде въведена до 2019 г., а участието на населението в разделното събиране ще е съобразено с изграждането на съответните инсталации. Тази цел не беше постигната и предстои изграждане на регионални и общински компостиращи инсталации през периода до 2027 г. От системата за разделно събиране са изключени домакинствата, които прилагат домашно компостиране.

В тази връзка на територията на Средногорието е въведена и система за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци в общините Златица, Антон, Копривщица, Мирково, Пирдоп, Чавдар и Челопеч. Осигурена е също техника за събиране и транспортиране, както и съдове за разделно събиране.

Към 2019 г. общото количество на генерираните биоразградими отпадъци в община Чавдар е 96,86 тона или 40,14% от общото количество битови отпадъци, в това число - хранителни – 31,36 т., градински – 38,42 т., дървесни отпадъци – 6,42 т., хартия – 7,91 т. и картон – 12,75 т. Това налага спешни мерки за тяхното компостиране и оползотворяване.

Според извършения морфологичен анализ през 2019 г. в община Чавдар разделно събраните биоразградими отпадъци са 81 тона или 89% от биоотпадъците (тона). По този показател общината е надвишила целевата стойност от 50 на сто за 2020 г.

През изминалия програмен период, както и за новия, са въведени редица икономически инструменти, които имат за цел да стимулират общините за подобрение на показателите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, като тези от тях, които изпълнят посочените цели за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране.

Осъществяването на настоящата подпрограма ще има значителен принос за изпълнение и на целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Интегрирания план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА БИОРАЗГРАДИМИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ В Т.Ч. ЗА БИООТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	Към 2020г. - количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци е до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в общината през 1995 г.; За 2020 г. - разрешените за депониране биоразградими отпадъци в съответния регион са 109 кг/жител.	Към 2025г. - намаляване на количеството на депонирани битови отпадъци най-малко до 50 на сто от общото им тегло.

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
					Текущи	**Целеви**	**Водещ**	**Партн.**
Разделното събиране и съхраняването то на битови биоразгради	Според рамките на бюдже	Общински бюджет, ПУДООС, ОПОС	2022-2028 г.	Намаляване на количествата депонирани биоразградими	Брой населени места обхванати от	Количеството на предадените за компостиране	община Чавдар	РСУО, население

ми отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане	та			отпадъци	системата за разделно събиране	зелени отпадъци		
Изготвяне на график за обслужване на определените терени и/или съдовете за събиране на „зелени“ отпадъци	-	-	2022-2028 г.	Прозрачност на дейностите по управление на „зелени“ отпадъци	Изготвен график, който се актуализира при нужда	Внедрена ефективна система за събиране на „зелени отпадъци“	общи на Чавдар	РСУО, население

Идентифициране на обектите и/или гражданите, които генерират големи количества хранителни ми отпадъци и въвеждането им в списък	-	-	2022-2028 г.	Търсене на възможности за даряване на хранителни излишъци с цел предотвратяването им в контейнерите за смесени отпадъци	Брой обекти генератори на хранителни излишъци	Количество дарени излишъци годишно (кг)	община Чавдар	Собственици на обекти
Създаване на система за домашно компостиране на БрБО в по-малките населени места в общината или където има предпоставки за това	-	Общински бюджет	2022-2028 г.	Увеличени количества на събраните рециклирани и оползотворени отпадъци	Брой реализирани кампании, брой обхванати производства и домакинства	Увеличен броя на обхванатите от информационните капнации	община Чавдар	РСУО, население, производства

Въвеждане на стимули за гражданите, които предават разделно генерираните от тях биоразградими отпадъци	-	-	2022-2028 г.	Увеличено количество разделно събрани биоразгадими отпадъци	Актуализирани общински наредби и правила по отношение на стимули	Увеличаване броя на гражданите, които събират разделно	община Чавдар	РСУО, население
Регулярно провеждане на разяснителни и информационни кампании сред населението на община Чавдар и юридически лица, относно системата за разделно събиране на биоразгради	1 000 лв.	Общински бюджет, Програми с европейско финансиране	Постоянен характер	Повишена информираност сред населението на община Чавдар	Брой проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството събрани БрБО чрез общинската система	Община Чавдар	Население

ми отпадъци и ползите от нея								
Закупуване на контейнери за разделно събиране на растителни и биоотпадъци		ОПОС, отчисления по чл. 64 от ЗУО, общински бюджет	2022-2028 г.	Закупени контейнери	-	Брой закупени контейнери за зелени и биоразградими отпадъци; Брой населени места, обхванати в системата за разделно събиране на биоотпадъци.	Община Чавдар	Общини от РСУО

9.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията и целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци

Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване, следваше да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, но не са постигнати и ще бъдат преформулирани за периода до 2027 г.

Съгласно Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември *2017 г.,* се определят някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

- ❖ създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
- ❖ изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
- ❖ изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

- ❖ да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
- ❖ да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Редът и условита за управление на строителните отпадъци на теритотията на община Чавдар са определени с наредбата по чл. 22 ЗУО. Община Чавдар и всички останали български общини имат следните отговорности по отношение на СО:

- ✓ Да организира събирането, вкл. разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци от ремонтна дейност, които са образувани от домакинствата;

- ✓ Ако община Чавдар е възложител на строително-монтажни дейности или такива по разрушаване на сгради, вкл. принудително премахване на незаконни постройки, то тя е длъжна:
- Да разработи План за управление на СО, като неразделна част от проектната документация и издаването на разрешение за строеж;
- Да изпълнява Плана за управление на отпадъците;
- Да осигури възможност за селективно разделяне и материално оползотворяване на определени видове опадъци в минимални количества;
- Да влага в строежите определен процент материали от от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
- ✓ Да одобрява ПУСО на инвестиционни проекти на територията на общината, като част от документацията за разрешение за строеж (когато общината е компетентен орган по ЗУТ), както и да одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените случаи от Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагането на рециклирани строителни материали.

Тъй като на територията на района все още няма площадка за депониране на строителни отпадъци е важно да се предотврати нерегламентирането изхвърляне на такива. Важно е да се спомене също, че количествата генерирани СО в община Чавдар са незначителни.

Освен това в законодателството е регламентирано, че разходите за управление на отпадъците от строителство и разрушаване, следва да се поемат от притежателите на отпадъците. В тази връзка доставянето на отпадъците до съоръженията за третиране и заплащането на цената за приемането им е задължение на съответния притежател. В условията на общината е възможно приемането на отпадъци да става срещу заплащане на услуги по разполагане на контейнери на мястото на образуването и извозването им до площадки за временно съхранение или директно до съоръжения. Размерът на заплащането ще зависи от транспортните разстояния и ще бъде по-висок за малките населени места.

Във връзка с гореизложеното се препоръчва предприемането на мерки насочени към предотвратяване на нерегламентираното изхвърляне във възможно най-ранен етап, например чрез изискване на договор за предаване на отпадъци преди издаване на разрешението за строеж или с плана за управление на отпадъците при разрушаване на сгради.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА И ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	Ежегодно отчитане на количествата рециклирани строителни материали, вложени в строежите с възложител община Чавдар, съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали; Брой одобрени от община Чавдар инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци**;**	Достигане на 70% рециклиране на образуваните строителни отпадъци в общината до 2027 г. Брой одобрени от Общината инвестиционни проекти с включен План за управление на строителните отпадъци

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
					Текущи	**Целеви**	**Водещ**	**Партн.**
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворен	-	-	2022-2028 г.	Осигурена възможност за рециклиране на строителни	Водене на проучване	Количесва рециклирани и/или оползотворени строителни	община Чавдар, еколози към община Чавдар	

и отпадъци от строителните дейности				отпадъци и увеличаване на количествата същите, както и оползотворяването им		отпадъци	
Определяне на длъжностни лица от общинска администрация Чавдар, които да отговарят за изпълнение на изискванията относно строителните отпадъци, в случаите когато общината в възложител на	Не са необходими допълнителни средствав	Общински бюджет	Постоянен характер	Отговорностите за изпълнение на разпоредбите на ЗУО и Наредбата за строителстите отпадъци са ясно разпределени между структурните звена на общинската администрация	Определени длъжностни лица	Актуализирани длъжностни характеристики на служителите от общинска адмнистрация Чавдар, отговорни за изпълнението на изискванията относно управлението на строителните отпадъци	община Чавдар

строителни дейности								
Водене на отчетност за количествата на вложените рециклирани материали в строителството	Не са необходими допълнителни средствав	-	Постоянен характер	Изпълнение на изискванията на законодателството	Количества вложени рециклирани строителни материали	Изпълнение на изискванията на законодателството за влагане на рециклирани СО	община Чавдар	Фирми, сключили договор с община Чавдар, за извършване на дейности по управление на СО на територията й
Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци и за	Не са необходими допълнителни средствав	-	Постоянен характер	Спазване на изискванията на законодателството за правилно управление на отпадъците от строителство	Брой реализирани кампании, брой обхванати производства	Предприети мерки за постепенно внедряване на разширена отговорност на производителя	община Чавдар	РСУО, население, производства

влагане на рециклирани строителни материали				и разрушаване				
Отреждане и предоставяне на временни площадки в населените места на общината, на които гражданите да могат да оставят разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности	20 000	Общински бюджет	2022-2028 г.	Осигуряване на възможност за събирането на строителни отпадъци или тези от разрушаване на временни строителни площадки с цел рециклиране и/или повторна употреба	-	Брой осигурени временни площадки за строителни отпадъци от малки ремонти	община Чавдар	Граждани
Обучение за подобряване на капацитета на общинска администрация за целите на изпълнени	2000	Общински бюджет	2022-2028 г.	Брой служители преминали през обучения	Брой обучени служители	-	Община Чавдар, ресорен зам. кмет	Обучителни организации, общински служител, ЦПО или

на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради								др.

9.5. Подпрограма за изпълнение на задълженията на община Чавдар с оглед изграждане на системемите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложени на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти.

Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	**До 2025 г.:** 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70%

	Хартия и картон: 75% **До 2030 г.:** 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	**Ежегодно:** ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС **Ежегодно:** ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	**Ежегодно:** разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	**Ежегодно:** мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	**Ежегодно:** не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	**Ежегодно:** разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	**Ежегодно** са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Като представител на местната власт, кметът на общината е отговорен за събиране на отпадъците от населението, следователно и за организиране и подпомагане на дейностите по разделното събиране на масово разпространени отпадъци и предаването им за оползотворяване. За да функционира организирано разделното събиране на МРО на територията на община Чавдар, тези дейности

биха могли да се възложат на организации и/или фирми, притежаващи разрешения за дейности свързани със събирането на отпадъци.

Видове МРО в община Чавдар:

- ✓ **Електрическо и електронно оборудване (ЕЕО)**

Въпросите свързани с излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване са уредени в следните законодателни документи:

Национално законодателство:

- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.);

Според Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/ са вменени изисквания на местната администрация за оказване на съдействие на организациите по оползотворяване/Ооп/ при изпълнение на задълженията им за събиране на ИУЕЕО и/или изпълнение, чрез участие в организираните системи за разделното събиране на тези отпадъци. На територията на общината всички лица, които извършват продажба на ЕЕО на крайните потребители са длъжни да:

- поставят на видно място в търговските обекти табели, съдържащи информация за възможностите и начина за обратно приемане в търговския обект на ИУЕЕО, образувано в бита и/или други налични места за предаване на ИУЕЕО;

- приемат безплатно ИУЕЕО в търговските обекти, които извършват продажба на ЕЕО, при покупката на ново ЕЕО от сходен вид и изпълняващо същите функции;

- приемат безплатно много малко по размер ИУЕЕО (при което нито един външен размер не надвишава 25 cm) в търговските обекти или на входа на обектите, които извършват продажба на ЕЕО, с търговска площ, по-голяма или равна на 400 m2, без да закупуват ЕЕО от подобен вид.

Към отпадъците от ИУЕЕО спадат и газоразрядните лампи, съдържащи живак.

Препоръчително е на територията на община Чавдар да се организира система за разделно събиране на опасни битови отпадъци, по предварителна заявка от страна на гражданите, чрез специализиран мобилен център, където да са включени за приемане луминисцентни тръби и други отпадъци съдържащи живак.

Друг начин за изпълнение на изискванията на Наредбата е съдействие на организациите по оползотворяване, чрез определяне на места и организиране на система за разделно събиране на тези отпадъци. Местата могат да бъдат

обособени площадки за предаване на отпадъците и/или места за разполагане на специализирани контейнери за този вид отпадък.

Чрез осигуряване на условия за временното съхраняване на събраното ИУЕЕО, както и спазването на изискванията към площадките за временно съхраняване на отпадъци, съгласно Наредбата за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (Приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн., ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.60/20.07.2018г.) се цели не възпрепятстване повторното им използване, рециклиране и оползотворяване.

Към 2021 община Чавдар няма сключен договор с фирма за събиране и оползотворяване на ИУЕОО, но основната цел на администрацията е да има възможност за годишното им събиране от населението, посредством мобилен събирателен пункт.

- Важно е да се отблежи, че при сътрудничество с организация по оползотворяване, същата е задължена да предоставя на кмета на общината най-малко веднъж годишно информация за събраното ИУЕЕО на територията на общината (чл.27, ал.3, т.4 от Наредбата за ИУЕЕО);
- Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса (обн., ДВ, бр. 30 от 15.04.2016 г., в сила от 16.06.2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018г.);

Директива Законодателство на Европейския съюз:

- 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);
- Директива 2002/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 2003 година относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване;
- Директива 2002/96/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 януари 2003 година относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО);

✓ **Батерии и акумулатори**

Въпросите свързани с излезлите от употреба батерии и акумулатори са уредени в следните документи:

Национално законодателство:

- ✓ Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.);
- ✓ Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30 май 2008 г., обн. ДВ. бр.53 от 10 Юни 2008 г.);

Законодателство на европейския съюз:

- ✓ Директива 2013/56/ЕС на Европейския Парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. за изменение на Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори по отношение на пускането на пазара на преносими батерии и акумулатори, съдържащи кадмий и предназначени за използване в електрически инструменти без захранващ шнур, както и на клетъчни батерии с ниско живачно съдържание и за отмяна на Решение 2009/603/ЕО на Комисията;
- ✓ Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 година относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори, и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО;

Регламенти:

- ✓ Регламент (ЕС) № 1103/2010 на Комисията от 29 ноември 2010 година относно установяване на правила по отношение на етикетирането на капацитета на преносими вторични (презаредими) батерии и автомобилни батерии и акумулатори съгласно Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;
- ✓ Регламент (ЕС) № 493/2012 на Комисията от 11 юни 2012 година за определяне, в съответствие с Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, на подробни правила за изчисляване на ефективността на рециклирането на процесите на рециклиране на отпадъчни батерии и акумулатори;

Изискванията в Наредбата за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) са идентични с тези в Наредбата за ИУЕЕО. Най-често прилаганата практика в страната за разделно събиране и предаване на този тип отпадъци е чрез поставяне на специални портативни съдове в обществени сгради и такива за обществено ползване. Като обслужването им се осъществява по заявка към организацията по оползотворяване при запълване на обема им.

Този начин е много подходящ, заради лесната си достъпност на разположените съдове за събиране и същевременно с това се осъществява и контрол. Два такива съда за събиране на НУБА са разположени в сградата на общинска администрация Чавдар, като се обмисля поставянето на такива и на други обществени места, евентуално и сътрудничество с по-големите предприятия в района на Средногорието.

За да се постигнат трайни резултати, по-голяма ефикасност, както и за по-голяма събираемост е необходимо:

- ✓ Засилаване на контрола по отношение на забраната за изхвърляне на тези видове отпадъци, извън определените за това места;
- ✓ Поетапното увеличаване на местата за разполагане на кошчета за събиране на излезли от употреба или негодни батерии и акумулатори;
- ✓ Регулярно провеждане на информационни и разяснителни кампании сред населението на община Чавдар;

Във връзка с чл. 17 от Наредбата за управление на отпадъците и опазване на чистотата в община Чавдар, лицата, които извършват продажба на портативни и/или автомобилни батерии и акумулатори на крайни потребители, са длъжни да предвидят достъпни места за поставяне на съдове за събиране и приемане обратно на мястото на продажбата или на друго подходящо място на НУБА, образувани в резултат на употребата на пуснатите от тях на пазара продукти.

- ✓ **Масла и нефтопродукти**

Въпросите свързани с излезлите от употреба батерии и акумулатори са уредени в следните документи:

Национално законодателство:

- ✓ Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., изм. И доп. ДВ. Бр. 60 от 20 юли 2018 г.);

Във връзка с гореописаната наредба задълженията на органите на местното самоуправление са:

- Определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината в случаите когато местата за смяна на отработени моторни масла са разположени върху общински имот и
- Съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване, когато общината има сключен договор за извършване на дейностите по събиране

на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане.

Тъй като на територията на община Чавдар няма идентифицирани места за смяна на обработени масла, то възниква необходимост за създаване на унифициран списък за района на Средногорието, който да се публикува на официалния сайт на общините с цел улеснение на гражданите. Към момента на писане на настоящата програма масла и нетопродукти могат да се предават във всички автосервизи находящи се в района на Средногорието, като те от своя страна имат ангажимента да ги предадат към оползотворяваща организация.

- ✓ Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (приета с ПМС № 120 от 30 май 2008 г., обн. ДВ. бр.53 от 10 Юни 2008 г.);

Законодателство на Европейския съюз:

- ✓ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви;

Лицата предлагащи за продажба моторни и трансмисионни масла, са задължени да поставят на подходящи и достъпни места в търговските си обекти списък на определените места за смяна на отработени моторни масла. Всички лица, които извършват смяна на масла са задължени да сключват договор, с който се гарантира събирането и предаването на отработени масла или отпадъчни нефтопродукти за оползотворяване.

Гражданите на община Чавдар, които притежават отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти, образувани от бита или стопанската им дейност, са длъжни да ги предават чрез приемо-предавателен протокол за оползотворяване и/или обезвреждане на определените от общината места или на лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда.

Организациите по оползотворяване биха могли да окажат съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на масла, чрез сключване на договор. Общината би могла да предложи собствена площадка за събиране на тези отпадъци или да сключи договор с лице, притежаващо вече изградена площадка и което има валидни разрешителни документи за дейности с отпадъци по реда на ЗУО.

- ✓ **Негодни за употреба гуми**

Въпросите свързани с излезлите от употреба гуми са уредени в следните документи:

Национално законодателство:

- ✓ Закон за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г.);
- ✓ Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.);

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) вменява отново същите изисквания както на по-горните специфични отпадъци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване. Съгласно чл. 10, ал.1 и 3 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, всеки гражданин краен потребител може да предаде стари излезли от употреба гуми безвъзмездно на всяко лице, което извършва продажба и/или смяна на гуми

- ✓ Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр. 66 от 08.08.2014 г.);
- ✓ Наредба № 9 от 28 септември 2004 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър на издадените разрешения, регистрационните документи и на закритите обекти и дейности (обн., ДВ, бр. 95 от 26.10.2004 г.);

Законодателство на Европейския съюз:

- ✓ Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (Текст от значение за ЕИП);

Община Чавдар няма сключен договор за извършване на дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ, но събирането се предоставя от всяка автоморгата в района. Автоморгите от своя страна имат ангажимента за предаването им към оползотворяваща отганизацият.

Всички лица, които извършват продажба или смяна на автомобилни гуми са длъжни да приемат без заплащане от страна на крайните потребители излезли от употреба гуми (ИУГ), като за целта поставят на видно място в търговските обекти табла, съдържащи информация за местата, както и начина за приемане на излезлите от употреба автомобилни гуми. Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са длъжни да предават излезлите от употреба гуми само на

лица, притежаващи разрешителен документ по ЗУО за събиране и предаване на негодните за употреба гуми или на определена от общината площадка.

Като препоръка е важно на интернет страницата на община Чавдар да се публикува списък на всички обекти, площадки и пунктове, в които се извършва продажба или смяна на гуми.

- ✓ **Излезли от употреба моторни превозни средства**

Въпросите свързани с излезлите от употреба моторни превозни средства са уредени в следните документи:

Национално законодателство:

- ✓ Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.95 от 1 Ноември 2013г., изм. ДВ. бр.60 от 22 Юли 2014г., изм. ДВ. бр.57 от 28 Юли 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016г., изм. ДВ. бр.9 от 26 Януари 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21.04.2020г)

Във връзка с изпълнението на горецитираната наредба основните задължения на общинска администрация Чавдар са:

- Да определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУМПС на територията на общината;
- Да организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното „Пътна полиция“ при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

- ✓ Методика за установяване на подробни правила за мониторинг на целите, определени по отношение на повторно използване и оползотворяване и повторно използване и рециклиране в Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства;

Законодателство на Европейския съюз:

- ✓ Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 година относно излезлите от употреба превозни средства

Мерките за по-ефикасното управление на този вид отпадъци в община Чавдар са:

- Да се изготвят на указания и правила за събиране на излезли от употреба МПС, находящи се на територии общинска и/или държавна собственост;
- Да бъде надлежно информирана обществеността за за местата, където могат да предадат ИУМПС;
- Да бъде оказвано съдействие на организациите по оползотворяване;
- Да бъда налаган контрол на всички площадки на територията на община Чавдар, приемащи ИУМПС;

Важно е да се отбележи, че се забранява предаването на ИУМПС на лица, които не притежават разрешение, издадено по реда на чл. 67 ЗУО, или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда. При предаването на ИУМПС на площадки за събиране и съхраняване или в центрове за разкомплектуване собствениците им не заплащат такси.

Общинска администрация Чавдар, от своя страна предприема необходимите действия съобразно нормативната уредба за издаване на предписания към граждани и фирми за отстраняване от обществените пространства на ИУМПС - тяхна собственост. Предоставя съответната информация на лицето, което се задължава да извози, съхранява и/или подложи на последващо разкомплектоване и оползотворяване ИУМПС.

В допълнение се препоръчва на официалната интернет страницата на община да се публикува регистър на площадките с посочено местоположение за приемане на ИУМПС. Собствениците на ИУМПС са длъжни да ги предават на площадките за събиране и съхраняване или в центрове за разкомплектуване.

- ✓ **Отпадъци от обувки и текстил**

По свота същност отпадъците от обувки и текстил представляват МРО и напълно отговарят на определението по §1, т.7 от допълнителните разпоредби на ЗУО, съгласно което масово разпространени отпадъци са отпадъците, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

В изпълнение на ЗУО и промените му от 2021 година общините са длъжни да събират разделно текстилни отпадъци и обувки, освен хартия, метал, стъкло и пластмаса. С тези изменения общините поемат допълнителен ангажимент по задължително разделно събиране и на текстилни отпадъци наред с хартия, метал, стъкло и пластмаса. А биоразградимите отпадъци общините ще трябва да

разделят и рециклират при източника или да се събират разделно и да не се смесват с други видове отпадъци.

По отношение на мерките за насърчаване на предотвратяване, разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на МРО в България отново се прилага принципът „разширена отговорност на производителя“. Основният метод за третиране на този вид отпадъци е депонирането. Общините не разполагат с инфраструктура за оползотворяването им в случай на разделно събиране, а транспортирането им до малкото на брой инсталации в страната е икономически неизгодно.

Поради това е препоръчително общините да създадат условия за разделно събиране на този вид отпадъци, посредством специално контейнери, мобилни пунктове, площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО или договори с фирми, които имат разрешително по ЗУО за управление на отпадъци със съответните кодове.

Друга възможност е организирането на целеви кампании с цел даряване на дрехи, които много често се подпомагат от неправителствените организации, както и от много корпоративни програми, включително тези на Nike, HM и др. По този начин инициативата за събиране на текстил, дрехи и обувки не само ще помогне за предотвратяване на този вид отпадъци, но и ще има благотворителна цел. За този тип отпадъци са в сила действащите актове и на ниво ЕС е въведено изискване за разделно събиране от 01.01.2025 – събиране, оползотворяване, обезвреждане.

Събирането и депонирането на опасни битови отпадъци е от компетенциите на кметовете на общините, съгласно действащото българско законодателство. В чл. 19, ал.3, т.9 от ЗУО е регламентирано, че кметовете на общините имат задължения за организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки” мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНА ЧАВДАР С ОГЛЕД ИЗГРАЖДАНЕ НА СИТЕМИТЕ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Нарастване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.	Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране, транспортиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	Увеличаване количеството разделно събрани и оползотворени МРО от територията на общината	Създадена е ефективна система с участието на всички задължени лица по схемите за МРО в община Чавдар

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
					Текущи	**Целеви**	**Водещ**	**Партньори**
Оказване на пълно съдействие на организациите по оползотворяване на МРО и други лица, с които е сключен договор за събирането и предаването им	Не са необходими допълнителни средства	Общински бюджет	2022-2028 г.	Изпълнение изискванията на законодателството за събиране на МРО	Брой сключени договори, брой проведени инициативи	Количества събрани разделно масово разпространени отпадъци	община Чавдар	Предприятия, организации

Провеждане на регулярни информационни кампании сред населението на община Чавдар с участието на оползотворяващите организации за предоставяне на информация относно разделно събиране и оползотворяване на МРО	2000	Общински бюджет	2022-2028 г.	Повишаване информираността на населението	Брой на проведени информационни кампании	Увеличаване на количеството МРО предадени за оползотворяване – т/г.	община Чавдар	Население
Поддържане на актуални регистри на страницата на общината за осведомяване на обществеността за местата, в които се извършва приемане на МРО	Не са необходими допълнителни средства	Общински бюджет	Постоянен характер	Прозрачност и информираност при управление на МРО	Създаден и публикуван на сайта на общината регистър/списък на обектите	Актуализиране и поддържане на списъка	община Чавдар	
Повишаване на размера на санкциите и засилване на контрола, за предотвратяване на изхвърлянето на МРО на нерегламентирани	-	-	2022-2028 г.	Актуализирани наредби на община Чавдар	Актуализирани общински наредби и правила по отношение на санкциите	Намаляване броя на нарушителите, поради по-голям размер на налаганите санкции	община Чавдар	-

за тази цел места								

9.6. Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

През март 2020 г. Европейската комисия предложи нов план за действия за кръговата икономика. Той е в съгласие с целта за постигане на нулеви въглеродни емисии до 2050 г. и акцентира върху предотвратяване на изхвърлянето на отпадъци и управлението им. В доклад, приет на 9 февруари 2021 г., ЕП призова за въвеждането на обвързващи цели за използването на материали и потреблението към 2030 г. Ограничеността на суровините и проблемите с климата изискват преминаването от общество, което използва и хвърля, към въглеродно неутрална, екологично устойчива, чиста от замърсители икономика. Настоящата криза вследствие на коронавируса подчертава слабостта на веригите за доставки и засяга малкия бизнес и индустрията. Развитието на кръгова икономика, в която ресурсите и продуктите се използват продължително и се рециклират, ще намали емисиите на въглеродни емисии, ще стимулира икономическия растеж и ще създаде възможности за работа.

Все още и най-напредналите държави не могат да предотвратят напълно депонираните отпадъци. Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативни изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на неоползотворими фракции (във възможно най-малки количества), на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.

Всички подпрограми към ОПУО на община Чавдар за периода 2021-2028 г. са свързани с подобряване управлението на различни потоци от битови отпадъци, които имат съществен принос за предотвратяването и намаляване количеството на депонираните отпадъци.

В йерархията на управлението на отпадъците, въведена в европейското и национално законодателство, депонирането заема най-ниското ниво. Усилията на община Чавдар са насочени към предотвратяване на риска от депонирането на отпадъци, което би могло да се постигне чрез целенасочени мерки, както следва:

- ✓ Подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече опасните отпадъци от бита;

- ✓ Използване на депа, които да отговарят на екологичните нормативни изисквания за минимализиране на рисковете за околната среда;
- ✓ Чрез увеличаване количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- ✓ Чрез рекултивация и/или закриване на старите депа;
- ✓ Чрез полагане на грижи и мониоринг на вече закритите депа;

В контекста на гореописаното, община Чавдар е стартирала процедура за рекултивиране на старото си сметище. В допълнение, като част от РСУО Средногорие ЕКО, всички остатъчни битови отпадъци се депонират на регионалното депо, което напълно отговаря на всички изисквания на европейско и национално ниво.

Следвайки тенденциите и политиката за управлението на отпадъците в ЕС и Република България, по отношение на управлението на отпадъците в община Чавдар, ще се приложат целенасочени мерки, чиято основна цел ще бъде на територията на регионалното депо в района на Средногорието да се депонират само тези отпадъци, които не подлежат на оползотворяване, рециклиране или повторна употреба.

Към днешна дата на територията на община Чавдар няма регистрирани нерегламентирани сметища, като 100% от населението е обхванато от общинската система за сметосъбиране и сметоизвозване на генерираните битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда	Предотвратяване и намаляване на риска от замърсявания с отпадъци;	Остатъчните битови отпадъци се обезвреждат съобразно нормативните изисквания през целия период на Програмата	Достигане на нивата заложени в Европейската и национална законодателна рамка

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**
					Текущи	**Целеви**	**Водещ/ Партньори**
Провеждане на следексплоатационни грижи на рекултивираното депо и изпълнение на дейностите по мониторинг		Общински бюджет	2022-2028 г.	Предотвратен е риска за околната среда	Изпълнение на плана за мониторинг и контрол	Ограничаване на вредното въздействие на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве	община Чавдар

Поддръжане и експлоатация на регионално депо за осигуряване на екологосъобразно обезвреждане на остатъчни количества битови отпадъци		Общински бюджет	Постоянен характер	Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве от обезвреждането на отпадъци	Ежегодно спазване на всички нормативни изисквания относно дейности по депониране (обезвреждане) на битови отпадъци		община Чавдар РСУО
Периодично подновяване на амортизираните съдове за смесени битови отпадъци с нови, обновяване на техническата поддръжка на транспортните средства за извозване	Според сключения договор	Изпълнителна дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване Отчисления по чл.64 от ЗУО Общински бюджет	2022-2028 г.	Ефективна и обезпечена с необходимия брой съдове система за събиране и извозване на смесените битови отпадъци	Брой съдове за смет; Брой транспортни средства за извозване на отпадъци	Брой подновени контейнери и кофи за смет; Брой закупени нови транспортни средства за извозване на отпадъци	община Чавдар, фирма изпълнител

9.7. Подпрограма за подобряване на административния капацитет на общината по управление на отпадъците

Информационното осигуряване на дейностите по управление на отпадъците е с важно значение при процесите на техният контрол. Необходимо е общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, с които борави или които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица.

Едновременно с информационното осигуряване е важно общината да разполага с квалифицирани кадри в администрацията, които да събират и обработват информацията, както и да изчисляват степента на постигане на годишните цели.

По отношение на административния капацитет, община Чавдар показва, че е информирано обезпечена в областта на управлението на отпадъците. Дейностите свързани с управлението на отпадъци са възложени експерти, които уведомяват надлежно за всяко свое действие както Кмета на община Чавдар, така и населението на общината.

Отговорните служители имат ангажимента да упражняват непрекъснат контрол, чрез извършване на проверки по сигнали на граждани, да сигнализират РИОСВ София, при възникнал казус, както и да оказават съдействие.

Предложените мерки са насочени пряко към усъвършенстването на административната и информационна система, необходимостта от които произлиза най-вече от постоянно развиващото се европейско и национално законодателство в сектора на управлението на отпадъци, както и националните политики за насърчаванае на ученето и квалифицирането през целия живот.

Всички планирани мерки имат хоризонтален характер и изпълнението им ще допринесе за постигането на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъци на община Чавдар за периода 2021-2028 г.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНАТА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Ефективно управление на отпадъците, гарантиращо чиста и безопасна околна среда	Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на Общинската администрация за управление на отпадъците	Наличие на актуални данни по отошение на управлението на отпадъците в община Чавдар	Достигане на заложените цели на ЕС и националното законодателство чрез предприемане на целенасочени мерки и действия от страна на общинска администрация Чавдар

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**	
					Текущи	**Целеви**	**Водещ**	**Партньори**
Изграждане и поддържане на информационна система и база данни за количества, състав на отпадъците и други	-	Общински бюджет	2022-2028 г.	Осигуряване на възможност за по-ефективен контрол по отношение на управление	Етапи на разработване и въвеждане на систамеа	Функционираща информационна система	Община Чавдар	

параметри				то на отпадъците			
Укрепване на административния капацитет чрез обучения на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците	-	Общински бюджет, финансови механизми на ЕС	2022-2028 г.	Осигуряване на възможност за по-ефективен контрол по отношение на управлението на отпадъците	Подобряване организацията и повшшаване ефективността при управление на дейностите с опазъци	Брой преминати обучение	Община Чавдар
Изготвяне и публикуване на справки за образуваните, събраните и предадените за третиране отпадъци по вид, в подходящ за аналитични цели вид	Не са необходими средства	-	ежегодно	Поддържана база с актуални данни	Осигурена прозрачност и информация	Предоставяне и публикуване на данни	Общинска администрация Чавдар

9.8. Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е общината да разполага с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци, с които борави или които се образуват на територията ѝ, но се управляват от други лица. Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на общината влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Провеждането на кампании за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците, ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците. Информирането и участието на обществеността е основен компонент на всяка Програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най - добре разработената програма не може да постигне своите цели.

От изключителна важност е населението на община Чавдар, както и бизнесът да бъдат запознати с йерархията при управление на отпадъците, с приоритетността в реда на справянето с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

Необходимо е да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране.

Постигането на целите ще се осъществи чрез изпълнението на следните мерки:

- Повишаване на общественото съзнание, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, образуването и обезвреждането на отпадъците;
- Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки.
- Повишаване на информираността и мотивацията на различни социални групи и на бизнес организациите;

- Провеждане на регулярните информационни кампании съвместно с организациите по оползотворяване;
- Редовно предоставяне на информация за състоянието на околната среда;
- Привличане на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на „такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства;
- Провеждането на ежегодни национални кампании за почистване от отпадъци чрез участие на доброволци
- Участие в ежегодният конкурс за общини на ПУДООС„За чиста околна среда", „Обичам природата и аз участвам" и др.

Включените в подпрограмата мерки целят повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи и на бизнес организациите, което е от ключова важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците, като се залага на разширяване на обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса, дейности, които традиционно се подценяват.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПОДПРОГРАМА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА РАЗЯСНИТЕЛНИ КАМПАНИИ И ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Стратегическа цел	**Приоритет/и**	**Текущ/и индикатор/и**	**Целеви индикатор/и**
Включване на обществеността в управлението на отпадъците	Участие на обществеността при прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Ежегодно нарастване на броя на гражданите, които участват в разделното събиране на отпадъците	Над 50% от домакинствата участват в системите за разделно събиране на отпадъците. Брой проведени разяснителни кампании

Мерки	**Бюджет**	**Източници на финансиране**	**Срок**	**Очаквани резултати**	**Индикатори за изпълнение**		**Отговорни институции**
					Текущи	**Целеви**	**Водещ/ Партньори**
Повишаване на участието на населението и бизнеса в предотвратяване на	Не са необходими допълнителни средства	-	2022-2028 г.	Повишаване информираността на населението и бизнеса	Брой проведени срещи, кампании	Увеличен брой проведени срещи, кампании	община Чавдар Население, представители на бизнеса

отпадъците и в разделното събиране на битови отпадъци съобразно йерархията на управление на отпадъците							
Регулярно организиране на мероприятия или срещи с участието на гражданите и представители на бизнеса	Не са необходми допълнителни средства	-	Постоянен характер 2022-2028 г.	Информирани граждани	Брой проведени мероприятия	Увеличен брой на проведените събития	община Чавдар Население
Повишаване на екологичното самосъзнание на жителите на община Чавдар	2000	Общински бюджет	2022-2028 г.	Повишено екологично самосъзнание на гражданите	Брой организирани обучения и информационни срещи	Увеличен брой организирани обучения и информационни срещи	община Чавдар РУСО, обучителна организация
Повишаване	Не са	-	2022-	Осигурени	Създадени	Създадена	община

на ролята на населението в процеса на вземане на решения осносно политиката за управление на отпадъците в община Чавдар	необходими и допълнителни средства		2028 г.	предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинската политика за управление на отпадъците	правила и условия за участие на обществеността	практика за обществено участие при управлението на отпадъци те	Чавдар Население

10. Координация с други планове и програми

Програмата за управление на отпадъците на община Чавдар 2021-2027 г. е част от една цялостна система за планиране и е елемент от Общинската програма за опазване на околната среда на община Чавдар за периода 2021-2027 г. , поради което в този раздел е представена връзката между настоящата и други национални, регионални и общински програмни и стратегически документи.

Изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще допринесе в по-малка или по-голяма степен за постигането на целите на редица европейски, национални, регионални и местни планови документи:

1 „Нова стратегическа програма на ЕС за периода 2019—2024 г.“

На заседанието си в Брюксел на 20 юни 2019 г. Европейският съвет постигна съгласие по програма на ЕС за следващите пет години. В документа „Нова стратегическа програма за периода 2019—2024 г.“ се определят приоритетните области, които ще направляват работата на Европейския съвет и ще дават насоки за работните програми на други институции на ЕС.

Четири са основните приоритети на стратегическата програма:

- защита на гражданите и свободите
- развиване на силна и жизнеспособна икономическа база
- изграждане на неутрална по отношение на климата, екологична, справедлива и социална Европа
- защита на европейските интереси и ценности в световен план.

Стратегическата програма очертава и пътищата за постигане на тези цели.

2 Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризъм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

3 Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха, България
2020-2030 г.

Спазване на законодателството на ЕС и участие и допринасяне за реализирането на законодателните ангажименти и инициативи на ЕС като пакета от мерки за създаване на Кръгова икономика до 2030 г.:

- Минимум 55% от общинските отпадъци да се рециклират до 2025 г., над 60% до 2030 г. и над 65 % до 2035 г.

- Над 50% от отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклират до 2025 г.

- Опасните отпадъци от домакинствата да се събират отделно до 2022 г., биологичните отпадъци до 2023 г. и текстилът до 2025 г.

- До 2035 г. количеството депозирани общински отпадъци трябва да се намали до 10% или по-малко от общото количество генерирани общински отпадъци.

4 Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024 Г.)

5 Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

В рамките на стратегическия приоритет на документа: „Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда" е определена специфична цел за „ефективно използване на ресурсите в регионите чрез оптимизиране събирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, рециклиране и екологично обезвреждане в изпълнение на Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа в периода до 2020 г.".

6 Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

7 Стратегията и плана за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 –2027 г.

8 Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО)

Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци (НППОО) е в съответствие с изискванията на РДО и на чл.50 от ЗУО и е

неразделна част от НПУО. Тя определя мерки за прилагане на най-високото ниво в йерархията на управление на отпадъците.

9 **Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци;**

10 **Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа**

11 **Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда**

12 **Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.**

13 **Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен район 2021-2027 г.**

14 **План за интегрирано развитие на община Чавдар 2021-2027 г.**

11. Система за наблюдение и контрол

Наблюдението и оценката на изпълнението на програмата са ключови етапи от цялостния процес на планиране, с оглед проследяване на изпълнението на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - извършване на актуализация.

Член 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините, като поставя и следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола на програмата:

- Програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Копие от Отчетът се представя ежегодно в срок до 31 март и на РИОСВ София.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от

страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

1. Въведение;
2. Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
3. Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението;
   - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни
   - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването и
   - Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година
4. Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
5. Заключение;
6. Приложения.

Въведението включва уводни бележки, в които се обяснява основанието за изготвяне на отчета, за кого е предназначен отчетът, какви са целите на отчета и пояснение как е структуриран. Може да се включат и други важни съображения във връзка с изпълнение на програмата за управление на отпадъците в отчетния период.

Отчетът за изпълнение е основната част от документа и представя промени в средата за изпълнение през отчетната година; описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението; постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на включените в програмата индикатори за изпълнение и анализ на тяхното изпълнение, както и причините за неизпълнение. Описанието на напредъка по изпълнението на целите и мерките се структурира по целите, включени в Програмата за управление на отпадъците.

В заключителната част се представят изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост.

В приложение в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в програмата за управление на отпадъците, който е основата за текстовата част на отчета за напредъка по изпълнение на програмата.

12 . Заключение

Хората са се превърнали в отлични консуматори, затова е от изключителна важност да се води ефективно управление на ресурсите, както и намаляването на потреблението и отпадъците. Именно това е съществената роля на местните власти в прехода към кръговата икономика и промяната на обществената нагласа. Около тези аспекти са се обединили всички представители на местните органи в Република България, действията на които са в унисон с всички европейски практики за внедряване на най-добрите примери и у нас.

Община Чавдар, както и всички български общини, е натоварена не само със сериозни отговорности по управлението на ресурсите, но също и с промяната на общественото мислене.

Както вече бе посочено в настоящата програма, като потребители на стоки и услуги, местните власти могат да въведат „зелени“ критерии в своите обществени поръчки. На практика това означава да се оценят разходите по целия жизнен цикъл на продукта, налагане на критерии за енергийна ефективност, за устойчивост при поддръжката, за възмонжости за рециклиране и/или използване на възобновими ресурси.

Освен това могат да интегрират политиката за насърчаване на кръговата икономика със съответните стратегически документи, като включат в тях планираните мерки и формите на подпомагане. Това изпраща ясен сигнал на заинтересованите страни и ги стимулира да планират дългосрочно. Кръговата икономика следва да намери място в регионалните оперативни програми, съфинансирани от ЕС, местните програмни документи, тематични и секторни стратегии.

В заключение и като обощение, общините биха могли да предложат подкрепа чрез осигуряване на целево финансиране, достъп до знания и информация, както и възможности за работа в мрежа и международен обмен. Финансовата подкрепа за кръговата икономика може да възприеми различни форми, в т.ч. грантове, заеми, данъчни облекчения, инвестиционни гаранции – директно предоставяни от публичните власти или чрез посредници като бизнес асоциации или агенции за развитие. Чрез споделяне на опит, организиране на събития или създаване на информационни платоформи, градовете и регионите могат да инициират и спомогнат останалите страни – бизнеса, НПО, научните среди и доставчиците на комунални услуги.